

DRAUGAS

PERIODICALS

June 26, 1999

Vol. LXXXVII

90th ANNIVERSARY

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

ŠEŠTADIENIS - SATURDAY, BIRŽELIO - JUNE 26, 1999

90-IEJI METAI

Nr. 124

Kaina 75 c.

Izraelio ambasadorius neigia kritikavęs Lietuvą

Vilnius, birželio 25 d. (BNS) — Izraelio ambasadorius Baltijos valstybėse Odedas Ben Hur BNS atsiųstame laiške paprašė paneigti, esą jis sakęs „negalys sulaukti, kada Lietuvoje pagaliau bus imti teisti karo nusikaltėlius“. Pasak Lietuvos žiniasklaidos, Izraelio ambasadorius taip kalbėjo neoficialioje JAV ir Lietuvos žydų vakarieneje.

O. Ben Hur taip pat neigia Lietuvos prezidento sudarytą istorinio teisingumo komisiją apibūdines kaip „dvilypę“, kuri „iš esmės statomas lygybės ženklas tarp nepalyginamų dalykų — nacių ir sovietų nusikaltimų“.

Savo laiške ambasadorius prašo pateikti BNS skaitytojams „kitoki, geres dviejų valstybių santykių atspindintį paveikslą“ ir jo paties pastangas šioje srityje.

Diplomatas teigia savo tautiečių vakarieneje pabrėžęs, kad Izraelis ir Baltijos valstybės turi kelis bendradarbiauti ekonomikos, kultūros ir politikos srityse.

Žiniasklaidos pranešimai apie Izraelio ambasadorius nediplomatiškus pasisakymus, palyginančius Lietuvą su karo nusikaltėlių prieglobsciu, sukėlė Lietuvos politikų pasipiktinimą.

Istorinio teisingumo komisija patiria didelį spaudimą

Vilnius, birželio 25 d. (BNS) — Tarptautinės istorinio teisingumo komisijos pirmininkas, Seimo narys Emanuelis Zingeris teigia jautiąs stiprų tarptautinį ir vidaus spaudimą dėl komisijos veiklos kryptį.

„Nuolat jaučiu nepasitenkinimą, kad nacių vykdytas žydų genocidas ir sovietinio režimo represijos tiriami vienoje komisijoje“, sakė E. Zingeris. „Holokausto tragedija Lietuvoje unikali. Tačiau žydų likimą nulėmė ne tik nacių rasištinės pažiūros, bet ir Molotovo-Ribbentropo paktas, dėl kurio valstybingumą prarado visos Vidurio Europos valstybės“, sakė jis.

E. Zingeris vadovauja pernai prezidento Valdo Adamkaus įsteigta Tarptautinei komisijai nacių ir sovietų okupacijų pasekmės tirti. Jos du atskiri padaliniai tiria holokaustą ir sovietinius nusikaltimus.

Komisijos narys, Lietuvos prezidento konsultantas profesorius Julius Šmulkštys penktadienį patvirtino, kad V. Adamkus „reikia komisijos veiklą ir supranta, kad jos veiklos problemos nulėmė daug faktorių“.

Pasak J. Šmulkščio, komisijos darbe jaučiami „įvairūs politiniai faktoriai, kurie ateina iš užsienio ir vidaus lietuvių, žydų, Izraelio oficialių atstovų“.

„Holokausto ir sovietinio genocido susiejimas, mūsų nuomone, buvo visiškai logiškas ir suprantamas. Abu vyko Lietuvos teritorijoje, buvo Molotovo-Ribbentropo pakto pasekmė, palietė lietuvių ir žydų Lietuvos pilietius“, sakė J. Šmulkštys.

„Man atrodė, kad po ilgų kalbų ir diskusijų su įvai-

riomis šalimis buvo išsiaiškinta ir sutarta, kad abi problemos bus tiriamos vienoje komisijoje, atskirose darbo grupėse“, sakė patarėjas.

Jis apgailestavo, kad „Izraelio ambasadorius pasisakymas viską atvėrė iš naujo“.

BNS žiniomis, pernai sukurios komisija, dėl žydų radikalių spaudimo iš jos buvo priversti pasitraukti kai kurie įtakingų JAV žydų organizacijų atstovai.

Pasak prezidento patarėjo J. Šmulkščio, istorinio teisingumo komisija patyrė daug veiklos sunkumų — pavėluotai gavo finansavimą, patalpą, keitėsi Lietuvos vyriausybės. Jis vylėsi, kad netrukus bus suformuotas ir pradės veikti komisijos štabas.

Žiniasklaidos atstovai išvengia cenzūros pavojų

Vilnius, birželio 25 d. (BNS) — 14-os įtakingiausios Lietuvos žiniasklaidos priemonių vadovai išplatino kreipimąsi į prezidentą, Seimą bei premjerą, kuriame prašo nekurti cenzūros institucijų.

Seimo krikščionis demokratas Arimantas Raškinis praėjusią savaitę įregistravo parlamente projektą, kuriuo siūlo įkurti valstybės išlaikomą ir valdžios skiriamą Seimui atkainingą Visuomenės informavimo saugos komisiją bei Valstybinę visuomenės informavimo saugos inspekciją.

Žiniasklaidos vadovų many- mu, šių institucijų valdininkai atliktų cenzorių vaidmenį. „Tai tikri sovietmečio reidyvai, bandantys grąžinti mūsų valstybę į praeitį“, rašoma penktadienį išplatintame pareiškime.

Tokios priemonės, rašoma pareiškime, stato Lietuvą į keblią padėtį prieš Europos Sąjungos valstybes ir gali su-

komplikuoti Lietuvos stojimą į ES.

komplikuoti Lietuvos stojimą į ES.

komplikuoti Lietuvos stojimą į ES.

komplikuoti Lietuvos stojimą į ES.

komplikuoti Lietuvos stojimą į ES.

komplikuoti Lietuvos stojimą į ES.

komplikuoti Lietuvos stojimą į ES.

komplikuoti Lietuvos stojimą į ES.

komplikuoti Lietuvos stojimą į ES.

komplikuoti Lietuvos stojimą į ES.

komplikuoti Lietuvos stojimą į ES.

Nuotr.: Lietuvos pareigūnai (iš kairės) ūkio viceministras Viktoras Valentukevičius, ministras pirmininkas Rolandas Paksas, prezidentas Valdas Adamkus, Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis ir užsienio reikalų viceministras Gediminas Šerkšnas ketvirtadienį prezidentūroje surengtame pasitarime gyvai svarstė, kaip turėtų būti sprendžiamas Ignalinos atominės elektrinės uždarymo klausimas. (Elta)

Ignalinos elektrinė nebus kliūtis kelionėje į Europą

Vilnius, birželio 24-25 d. (BNS) — Lietuvos energetikos strategijoje bus numatytas vienas Ignalinos atominės elektrinės (IAE) uždarymo planas.

Pirmasis Ignalinos AE reaktorių gali būti uždarytas apie 2005-2007 metus, o kol bus uždarytas antrasis reaktorių, gali praeiti keli dešimtmečiai, po pasitarimo prezidentūroje ketvirtadienį pareiškė ūkio viceministras Viktoras Valentukevičius.

Pasitarime dalyvavo prezidentas, Seimo pirmininkas, premjeras, ūkio ir užsienio reikalų viceministrai.

Vadovaujant ankstesniam ūkio ministru Vincui Babiuliui, buvo paruošti du įėjimo uždarymo planai: prievartinis išankstinis — 2005 m. ir, iš eilės visus išteklius — iki 2015 metų.

Pasak V. Valentukevičiaus, įėjimo uždarymui reikėtų apie 13-15 milijardų litų. „Tai nereališka, kad šie pinigai reikalingi dabar, jų reikės per 50 metų“, sakė ūkio viceministras.

V. Valentukevičius siūlė nesieti IAE uždarymo su Lietuvos naryste Europos Sąjungoje (ES), nes, jo nuomone, įėjimo uždarymo planai, kai Lietuva jau bus ES narė.

Tuo tarpu Tarptautinės atominės energijos agentūros (TATENA) generalinis direktorius Mohamed El-Baradei, penktadienį baigdamas vizitą Lietuvoje, spaudos konferencijoje Vilniaus oro uoste sakė, kad IAE yra pakankamai saugi, bet ragino Lietuvą nesustoti saugumo gerinimo darbe.

Direktoriaus teigimu, ne TATENA nusprendė dėl IAE naudojimo, nes visos agentūros pastabos yra patarimo pobūdžio.

Europos Komisija spaudžia Lietuvą nustatyti tikslias įėjimo uždarymo datas. Neoficialiai teigiama, kad IAE gali tapti rimta kliūtis Lietuvos derybose su Europos sąjunga.

Europos Komisija spaudžia Lietuvą nustatyti tikslias įėjimo uždarymo datas. Neoficialiai teigiama, kad IAE gali tapti rimta kliūtis Lietuvos derybose su Europos sąjunga.

Europos Komisija spaudžia Lietuvą nustatyti tikslias įėjimo uždarymo datas. Neoficialiai teigiama, kad IAE gali tapti rimta kliūtis Lietuvos derybose su Europos sąjunga.

Europos Komisija spaudžia Lietuvą nustatyti tikslias įėjimo uždarymo datas. Neoficialiai teigiama, kad IAE gali tapti rimta kliūtis Lietuvos derybose su Europos sąjunga.

Europos Komisija spaudžia Lietuvą nustatyti tikslias įėjimo uždarymo datas. Neoficialiai teigiama, kad IAE gali tapti rimta kliūtis Lietuvos derybose su Europos sąjunga.

Europos Komisija spaudžia Lietuvą nustatyti tikslias įėjimo uždarymo datas. Neoficialiai teigiama, kad IAE gali tapti rimta kliūtis Lietuvos derybose su Europos sąjunga.

Europos Komisija spaudžia Lietuvą nustatyti tikslias įėjimo uždarymo datas. Neoficialiai teigiama, kad IAE gali tapti rimta kliūtis Lietuvos derybose su Europos sąjunga.

Europos Komisija spaudžia Lietuvą nustatyti tikslias įėjimo uždarymo datas. Neoficialiai teigiama, kad IAE gali tapti rimta kliūtis Lietuvos derybose su Europos sąjunga.

Europos Komisija spaudžia Lietuvą nustatyti tikslias įėjimo uždarymo datas. Neoficialiai teigiama, kad IAE gali tapti rimta kliūtis Lietuvos derybose su Europos sąjunga.

Europos Komisija spaudžia Lietuvą nustatyti tikslias įėjimo uždarymo datas. Neoficialiai teigiama, kad IAE gali tapti rimta kliūtis Lietuvos derybose su Europos sąjunga.

Lietuvoje...

* Seimo narys Kazys Bobelis kreipėsi į užsienio reikalų ministrą Algirdą Saudarą dėl Izraelio ambasadorius Oded Ben Hur atšaukimo. K. Bobelio manymu, ambasadorius stings kompetencijos pagerinti Lietuvos ir Izraelio piliečių santykius. O. Ben Hur „sukuria nereikalingą įtampą ir sudaro sunkumų geresniam bendradarbiavimui“, mano Seimo narys.

* Dabar nėra pagrindo perversinti litą bei priimti kitus su litu susijusius sprendimus, po susitikimo su prezidentu Valdu Adamkumi pareiškė Lietuvos banko valdybos pirmininkas Reinoldijus Sarkinas. „Nėra stabilinės valiutos už litą, ir niekas nesiruošia jį judinti“, sakė jis. Komentuodamas bankų sistemų padėtį, LB valdybos pirmininkas teigė, kad „kai kurie pokyčiai bresta“. Jis priminė, kad „Hermio“ bankui leista pirkti Industrijos banką, be to, apie galimą susijungimą yra pareiškę Vilniaus ir „Hermio“ bankai. R. Šarkinas žadėjo pranešti apie naujų užsienio bankų skyrių atidarymą Lietuvoje.

* Lietuvos mokslų akademija (LMA) sako turinti nuvilti laiko spartintojus, kurie su ateinančiais Naujaisiais metais ketina įžengti į trečiąjį tūkstantmetį. Pasak LMA, 2000-aisiais metais prasidės XXI amžiaus paskutinieji metai, o į naują tūkstantmetį įžingsime sutikdami 2001-uosius — pirmuosius dvidešimt pirmojo amžiaus metus. Pasak LMA narių, žmonės dažnai painioja tūkstantmečio ir dutūkstantųjų metų sąvokas.

* Lietuvos rinkoje esantys firmos „Coca-Cola“ produktai yra saugūs ir tinkami vartoti, pareiškė Sveikatos apsaugos ministerijos ir Respublikinio mitybos centro pareigūnai. Prieš savaitę ministerija, remdamasi informacija, kad Prancūzijoje pagaminti „Coca-Cola“ gėrimai skardinėse galėjo būti užteršti ir sukėlę apsinuodijimus daugiau nei 100 vaikų, pavėdė Lietuvos vyriausiajam valstybiniam gydytojui higienistui sustabdyti importą ir prekybą, kol bus atlikti laboratoriniai tyrimai.

* Kultūros šventė Anykščių rajone surengusi ir penkerių metų sukaktį čia paminėjusi Lietuvos kaimo rašytojų sąjunga netikėtai pateko į Kavarsko klebono monsinjoro

Lenkų senatoriai gina Šalčininkų „autonomininkus“

Vilnius, birželio 25 d. (Elta) — Lenkijos senatoriai apgailestauja, kad buvę Šalčininkų rajono tarybos nariai, kaltinami antivalstybine veikla, yra teisiami už įsitikinimus. Jie taip pat tikisi, kad teismas teisingai įvertins bylą ir priims teisingą sprendimą.

Tokią nuomonę spaudos konferencijoje Seime išsakė Lenkijos Senato narys Stanisław Marczuk, kuris ir Lenkijos senatore Anna Bogucka Skowronska, lenkų įsiviečių bendruomenės „Wspólnota Polska“ pirmininkas profesorius Andrzej Stelmachowski stebėjo penktadienį Apeliaciname teisme šios bylos nagrinėjimą. Penkių buvusių Šalčininkų rajono tarybos deputatų byla atidėta, ji nebus nagrinėjama iki vasaros pabaigos.

Senato narė A. Bogucka Skowronska procesą vertina kaip „represionavimą už įsitikinimus“. Ji pažymėjo, kad veiksmai, priskiriami kaltinamiesiems, atlikti prieš 9 metus, jie buvo kolegialaus pobūdžio. Per tą laiką teisiamieji ir visi Lietuvos lenkai įrodė savo ištikimybę Lietuvos valstybei. Senatorės nuomone, kaltinamieji savo veiksmais bandė išlaikyti lenkiškumą Šalčininkų rajone, kuriame daugiausia gyvena lenkai.

„Šiuo metu Lietuvoje negresia komunistinės įtakos grėžimas. Tai būtų sunku įžarti katalikiškame krašte“, sakė Lenkijos senato atstovė. Jos nuomone, tokiu būdu siekiama sustabdyti lenkų tautinę mažumą, jos norą reikštis visuomeniniame-politiniame gyvenime. Senatorė sakė matanti tam tikrą prieštarašumą tarp oficialių Lietuvos

Alfonso Svarinsko nemalonę. Kaimo rašytojai šventėje šiame surengė seminarą „Lietuvos kaimo žmogus ir žirgas“, savo posmus daugiausia skirdami šiam žmogui pagalbininkui. Vienu svarbiausių kaimo rašytojų šventės tasių tapo svečiams ir vietos žmonėms surengta Joninių šventė Kavarske, prie Šv. Jono šaltinio. Iki paryčių užsėdęs, pasak mons. A. Svarinsko, „arklio šlovinimas“ sugadino didžiausius šioje parapijoje Šv. Jono altaidus. Nespeję pailsėti kavarskiečiai kitą dieną sunkiai kilo iš lovų ir vangiai rinkosi į bažnyčią, sukeldami klebono apmaudą.

* Premjero Rolando Pakso patarėja ryšiams su visuomene paskirta teatrologė Rūta Vanagaitė, kelerius metus Lietuvoje sėkmingai organizavusi tarptautinius teatro festivalius LIFE.

* Trečiadienio vakare Biržuose per 3 valandas prilijo 100 milimetrų lietus — beveik du kartus buvo viršyta vidutinė birželio mėnesio riba. Liūtis iš Jaunimo parko išvaikė Joninių švenčių dalyvius, vietomis gatvės virto 30 centimetrų gylio kanalais. Šiauriau Biržų karvės piešose stovėjo iki kelių vandenys, o šunys kiemuose susikraustė ant būdų stogų. Per tokį trumpą laiką toks didelis kaip Biržuose vandens kiekis iškrinta antrą kartą per meteorologinių stebėjimų Lietuvoje istoriją. (Elta)

valstybės pareiškimų ir politinės praktikos.

Lenkijos valdžios atstovai teismo eigą vertina kaip kultūringą. Jie teigia neketiną daryti įtakos teismui, tačiau kaip stebėtojai išsako savo vertinimus.

„Šio proceso tikslas yra psichologinis spaudimas ne tik kaltinamiesiems, bet ir noras įbauginti visą lenkų bendruomenę, paveikti ją taip, kad ji nenorėtų dalyvauti savi valdos veikloje ir apskritai nedalyvautų politinėje veikloje“, sakė spaudos konferencijoje Lietuvos Seimo narys Janas Senkevicius.

Generalinė prokuratura, už antivalstybinę veiklą siūliusi nuo 5 iki 7 metų laisvės atėmimo bausmės, Vilniaus apygardos teismo nuosprendį laiko per švelnų ir mano, kad teismo metu netinkamai pritaikyti baudžiamieji įstatymai.

Šią bylą, kuriai spaudoje prigrįžo „Šalčininkų autonominių procesų“ vardas, Vilniaus apygardos teismas nagrinėjo maždaug metus. Nuosprendyje pažymima, jog neįteisi Šalčininkų rajono tarybos sprendimai galėjo tapti pagrindu SSRS kariniam įsiveržimui į Lietuvą.

Kovo 11-osios signatarai — už sovietinių stabų parodą

Druskininkai, birželio 25 d. (Elta) — Kovo 11-osios Signatarų klubo valdybos nariai pritaria sovietinių skulptūrų rodymui Gruto miške steigiamame istorijos muziejuje.

„Tur būti žiupsnelis tų laikų istorijos“, teigė klubo prezidentas Zigmantas Vaišvila, kartu su kolegomis penktadienį apžiūrėjęs rengiamą parodą.

Pasak jo, pastaruoju metu buvo labai daug kalbama apie tai, kad istorijos puslapių braukti negalima, tačiau šiandien norima pasiekti net su penkiasdešimties metų Lietuvos istorijos laikotarpiumi. „Šių skulptūrų likimas parodo visa absurda: žmonių požiūrį į jas ir jų išlikimą“, sakė signataras.

Vykti į kurią muziejų Kovo 11-osios Signatarų klubo valdyba pakvietė ir Seimo narius, tačiau ne vienas jų neatvažiavo. „Man keista ir nesuprantama, — teigė Z. Vaišvila, — kad jie sprendimus priima širdimi, o tik girdėdami iš kitų“. Signatarai dar ketina pasitariti, ar bus priimtas koks nors jų nuostata išreiškiantis dokumentas.

Sovietinių skulptūrų parodai pritarė 63,1 proc. UAB „Vilmorus“ atliktos apklausos dalyvių, prieš buvo 20,8 proc. 72,4 proc. dalyvavusių apklausoje buvo prieš šių skulptūrų sunaikinimą ir tik 10,5 proc. manė, kad jas reikėtų sunaikinti.

KALENDORIUS

Birželio 26 d.: Dovydas, Jaunutis, Jonas, Paulius, Salvijus, Viltautė, Virgilijus.

Birželio 27 d.: Šv. Kirilas Aleksandrietas, Ema, Gediminas, Norgaile, Samsonas, Vladas, Vladislavas. 1940 m. prosovietinė vyriausybė paleido Seimą.

Birželio 28 d.: Šv. Irenėjas, Gaudrė, Leonas, Reda, Tulantas, Tulgedas.

IŠ ATEITININKŲ GYVENIMO

Redaguoja: Laima Šalčiuvienė
411 East Lynnwood Ave.
Arlington Heights, IL 60004

KVIETIMAS

Mielos Ateitininkės, Ateitininkai ir jų Bičiuliai,

„Ateitis gimsta dabartyje“

Maloniai kviečiame atvykti į Ateitininkų atsikūrimo Lietuvoje 10-ties metų jubiliejinę konferenciją, kuri vyks liepos 23-25 d. Kaune, Vytauto Didžiojo Universitete (adresas: Daukanto 28)

Vyngantas Malinauskas
AF pirmininkas

„PRAEITIES PĖDSAKŲ“ SAVAITGALIS DAINAVOJE

Gegužės 21-23 d. gražiai sužaliavusioje Dainavoje susirinko būrys mokslo metus baigusių studentų ateitininkų iš Čikagos, Detroito ir Clevelando. Savaitgalį, pavadintą „Praeities pėdsakais“, organizavo SAS centro valdyba.

Šeštadienio rytą, į langus barbenant lietui, išklausėme įdomios istorinės dr. Vėjo Liulevičiaus iš Tennessee universiteto, Knoxville, paskaitos. Dr. Vėjas savo pranešimą pradėjo liūdnu 20-ojo amžiaus statistika: šiame šimtmečiuje net 200 milijonų Žemės gyven-tojų žuvo karuose ir dėl valstybinės spaudos, o po Antrojo pasaulinio karo Europoje buvo net 20 milijonų „išvintintųjų asmenų“ (DPs). Pas-kaitininkas surado nemažai panašumų tarp pokario pa-bėgėlių iš Lietuvos ir pasta-ruoju metu iš Kosovo į kitas pasaulio valstybes plūstančių nelaimėlių. Dr. Vėjas padarė išvadą, kad istorija nėra iš anksto apspręsta, bet priklauso nuo individų. Pavyzdžiui, vien švietis ir atkakli asme-nybių dėka, ateitininkų orga-nizacija buvo įsteigta tokiu komplikuotu istorijos laikotar-piu ir tokią sunkią Lietuvai valandą. Pagrindinės ateiti-ninkų savybės, idealizmas bei dinamizmas, neleidžia ateiti-ninkams pasitenkinti esama padėtimi, nuolat vėrčia juos ieškoti būdų padėčiai pagerinti.

„Istorija nėra vien apie jė-gas, statistiką ar ekonomiką, net ne apie idejas, bet apie in-dividus“, — sakė dr. Vėjas ir pabrėžė, jog istorijos kūrimas priklauso ne nuo kito kito, kaip nuo mūsų pačių: „Ateitis prasideda su jumis!“

Dr. Vėjui baigus kalbėti, lio-vėsi ir visus lig tol gerokai liūdines lietus. Buvo nuspręsta keliauti į šėsių mylių žygį „praeities pėdsakais“ iki Wampers ežero. Susiskirstė į grupes po penkis asmenis, patraukė ežero link. Ant pakeik medžių vis rasdavome provokuojančių Marius Poli-kaičio sugalvotų klausimų. Reikėjo nuspręsti, koks pasta-rojo šimtmečio išradimas la-biausiai paveikė žmoniją ir kiekvieną iš mūsų asmeniškai, pabandyti įsivaizduoti, kokia padėtis dabar būtų Lie-tuvoje, jei ši dešimtmečio pra-džioje būtų jėga pasipriešinus sovietinei armijai, pagalvoti, kokia būtų mūsų organizacija, jei jos veiklos nebūtų paveikę Dovydaitis, Šalkauskis ir kitos garbios asmenybės. Gerokai nuvarginę miestiečių pato-gumų išleptas kojas, paga-liau pasiekėme Wampers ežerą. Čia surengėme pikniką, pasigėrėme gamta, pažai-dėme įvairių žaidimų ir sugrįžo-me (jau automobiliais) į Dai-navą. Laisvalaikis kas nusnu-do, kas pasivaikščiojo gražio-mis Dainavos apylinkėmis, o kai kas net Spiglio ežerelyje

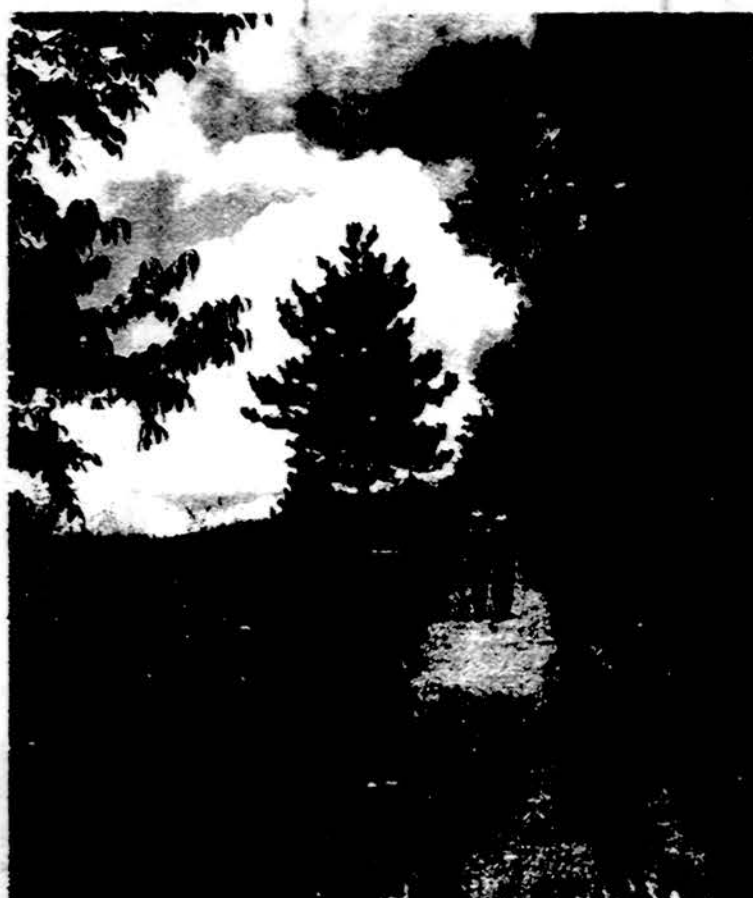
Istorikas dr. Vėjas Liulevičius teigia: „Istorija nėra vien apie jėgas, statistiką ar ekonomiką, net ne apie idejas, bet apie individus. Ateitis prasideda su jumis!“

pasiristė. Netruko sutemti. Didysis Dainavos virėjas Kastytis Šo-liūnas su savo padėjėjais ir padėjėjomis visus pavaišino gardžiais šašlykais. Po to visi kepėme „s'mores“, sildėmės prie laužo, dainavome ir ple-pėjome su senais bei naujais draugais iki pat ankstyvo ryto.

Sekmadienį išklausėme šv. Mišias jaukioje Manchester miestelio bažnytelėje, sutvar-kėme stovyklavietę ir išsi-skirstėme kas sau... iki kito šaunaus savaitgalio Daina-voje.

Malonu, kad Amerikos ateiti-ninkų veikla susidomi vis daugiau neseniai iš Lietuvos atvykusio jaunimo. Pavyz-džiui, „praeities pėdsakų“ drauge su SAS senbuviu iš-ieškojo net trys prieš ketelį metų studijas Lietuvoje paliku-sių ir JAV mokslo tęsiančių jaunuolių — neseniai me-dicinos mokslo daktare tapusi Lina Banevičiūtė (Kaunas/Clevelandas), Liutauras Mile-vičius (Šiauliai/Clevelandas) ir šių eilučių autorė (Marijampolė/Čikaga). Sekmadienio ry-tą paklausiui Liną, kaip jai patiko pirmasis apsilankymas Dainavoje. Išgirdau, jog jau-nąją gydytoją sužavėjo gamta, jaunimo bendravimas. Ji mie-lai atvažiavusi į Dainavą dar kartą. Kitam pašnekovui, Liutaurui, sausio mėnesį vykęs „Zuper“ savaitgalis paliko ne-išdildomą įspūdį ir vėl atvedė į Dainavą. Liutauras prisipa-zino, jog labiausiai jį traukia dvasinis jaunimo susibūrimas, galimybė įsigyti draugų iš kitų Amerikos miestų ir malo-ni stovyklos atmosfera bei graži gamta. Baigdama nore-čiau paraginti visus studen-tiško amžiaus lietuvaičius, tiek gimusius JAV, tiek nese-niai čia atvykusius, apsilanky-ti ateinančiuose Dainavos sa-vaigtaliose. Tikrai nenusivil-site!

Jurgita Baltrušaitė,
SAS centro valdybos narė

Saulėto Dainavos stovyklos keleliu...

IR VĖL Į DAINAVĄ

Ir vėl į Dainavą sugrįšim,
Kur ošiančių pušų pavėsy
Svajoti, melstis ir dainuoti,
Ir vakaro tyloj nurimti,
Ir rytmečio aušroj kūrėją
garbinti

Sueiname kartu...

Ir vėl į Dainavą sugrįšim —
Į Kryžių kalną pasikelti,
sustot, susimąstyt,
Apžvelgti žalią žemės lopą
Ir tarti — širdimi, ne
lūpomis.

O Viešpatie, kokie keliai
Tavi nuostabūs,
Suvedę čia visus — mažus
ir didelius,
Kad miesto dulkes ežerėly
nusiplovę,
Rankas ir širdis keltume
į dangų.

Pūkiniais debeseliais
pasipuošusi...

Ir vėl į Dainavą sugrįšim
Ieškoti Tavo, Tėve, veido
Dangaus mėlynėj,
Spyglio gėlmėjė,
Miškų platybėj

Ir vienas kito akysė,
Kada visi kartu, širdžių
vienybėj
Paskęstam vakaro tyloj
maldoj...

Ir vėl į Dainavą sugrįšim —
Dainuoti, melstis, džiaugtis
ir draugauti

Ir Tavo, Tėve, meilę
atpažinti
Saulutės spinduliuos
Ir brolio-sesės šypsenoj...

Ir vėl į Dainavą sugrįšim...

Dalia Stanišienė

PAVASARIS ATĖJO Į DAINAVĄ

Kai tik pavasario saulė pa-žadina Dainavos kaimelius iš žiemos miego, sukranta ir jos globėjai. Pagrindinis rūpestis yra suruošti talką ir paruošti stovyklą vasaros sezonui. Toks pirmas šių metų talkos savaitgalis įvyko birželio 12 ir 13 d., kuriam vadovavo Kastytis Giedraitis. Susirinko arti 20 suaugusių ir 10 vaikų iš Čikagos, Clevelando, Detroito ir kitų miestų. Darbų netrūko. Vykė durų dažymas, suolų tai-symas, naujo stogelio prie Baltų namų pritaistymas, sta-lų išvežiojimas po stovykla-vietę ir kiti ruošos darbai. Ju-lia ir Pranas Zarankos per-žiūrėjo, perkraustė ir pertvar-ke Dainavos biblioteką, tuo būdu parūpindami dar vieną kambarį svečių naudojimui. Vakare vyko Dainavos direk-torių tarybos posėdis, kuriame buvo aptarti atlikti darbai ir planuojami ateities užsimoji-mai.

Jų darbų buvo ir yra labai daug. Jau ankstyvą pavasarį, vos tik išėjus pašalui, buvo užbaigti kanalizacijos darbai. Supuvę kanalizacijos vam-zdžiai jau daug metų kėlė dide-lius rūpesčius stovyklaujan-čiam jaunimui. Darbai buvo pradėti pernai rudenį ir už-baigti ši pavasarį. Po to rei-škėjo taisyti asfaltu kelius, nu-kentėjusius nuo vamzdžių dē-jimo, ta pačia proga, buvo per-asfaltuota automobilių aikštė už Baltųjų namų. Įdėtos nau-jos grindys Baltųjų namų sale-jė ir naujos koplyčios užtrau-kiamos durys. Tai dar ne vis-kas. Stovyklaujančių grupių prašymu, prie valgyklos buvo pagrindinai perdirbtas šeim-ininkams kambarys su dušu ir visais patogumais. Buvo at-naujintos ir visos keturios iš-

vietsės Baltuosiuose namuose. Papildant inventorių, nupir-ka 16 naujų lovų ir 34 nauji matracai. Dėka pasiūstusio talkininko Pauliaus Jurgučio, kuris apsiėmė tvarkyti Daina-vos miškus ir paežerę, labai pagražėjo Dainavos pušynai ir smėlėtos paplūdimys. Jam nuosirdžiai talkina David Harp ir Jonas Korsakas. Visi šie darbai pareikalavo dau-giau 34,000 dolerių, kas labai išduštino Dainavos išdą. Tik dosnių aukotojų ir Lietuvių fondo paramos dėka sugebė-jom sumokėti sąskaitas, o da-bar vėl reikia kreiptis į dos-nius Dainavos rėmėjus su pra-šymu atkreipti dėmesį į jauni-ko stovyklos finansinius ne-priekius, kurie kyla dėl trumpo vasaros sezono ir ne-sustabdomai senstančių sto-vyklos pastatų.

Šalia įvairių einamų reika-lų, Audrius Polikaitis posėdyje pasiūlė Dainavos kryžių at-naujinimo arba pakeitimo pro-jektą. Kryžių padėtis Daina-voje katastrofiška. Kai kurie kryžiai yra tiek pasenę ir su-puvę, kad būtina turi būti pa-keisti. Ypač blogam stovyje yra kryžkelėje stovintis kry-žius — koplytėlė ir kryžius prie valgyklos. Audrius už-mezgė ryšius su kryžių meist-ru Lietuvoje ir yra galimybė jį pakviesti kuriam laikui į Dai-navą, kur jis galėtų restauruo-ti kai kuriuos kryžius ir su-kurti vieną kitą naują. Tam reikia nemažos sumos pinigų. Jau turime vieną mecenatę vienam naujam kryžiui ir mie-lai laukiame daugiau mece-natų.

Iki greito pasimatymo liepos 25 d. Dainavos metinėje šven-tėje ir rėmėjų suvažiavime.

V.P.

1999 METŲ VASAROS STOVYKLOS DAINAVOJE

Birželio 26 - liepos 3 d.
Moksleivių ateitininkų stovyk-la (gali prasidėti ir anksčiau).

Liepos 5 - 17 d. — Jau-nučių ateitininkų stovykla.

Liepos 18 - 25 d. — Sen-draugių ateitininkų stovykla.

Liepos 25 - rugpjūčio 1 d. — „Heritage“ angliskai kal-bančio jaunimo stovykla.

Rugpjūčio 1 - 8 d. — Mo-kytojų studijų savaitė.

Rugpjūčio 8 - 15 d. — Lie-tuvių fronto bičiulių stovykla.

Rugpjūčio 15 - 22 d. — Tautinių šokių mokytojų sa-vaite.

Liepos 25 d. — Dainavos metinė šventė ir rėmėjų suva-žiavimas.

Dėl stovyklų informacijos prašoma kreiptis į atskirų sto-vyklų vadovus.

REDAKTORĖS KERTELĖ

Su Moksleivių s-gos stovyk-la šiandien prasidėjo šių metų ateitininkų vasaros stovyklos Dainavoje. Sveikin! Visiems linkiu malonaus ir prasmingo stovyklavimo bei pasidalinimo jų prisiminimais spaudoje.

L.Š.

Ramona C. Marsh, MD SC
Obstetrics & Gynecology
3825 Highland Avenue Suite 4A
Downers Grove, IL 60515
630-852-9400
Valandos pagal susitarimą

GEDAS M. GRINIS, MD
INKSTŲ, POSLES IR PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Aurora Medical Center
10400 75 St., Kenosha, WI 53142
(414) 697-6990
Valandos pagal susitarimą

ROMAN KOZYCKYJ, MD
ALINA VOLODKA, PA-C
VIDAUS LIGOS
Sveikatos patikrinimas dėl pilietybės
6222 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629
Tel. 773-581-5276
Valandos susitarus

DR. ARVYDAS J. DAILIDIS
DANTŲ GYDYTOJAS
21470 S. Main St.
Matteson, IL 60443
Tel. 708-748-0033
Valandos pagal susitarimą

DALIA A. CEPULĖ, D.D.S.
DANTŲ GYDYTOJA
7915 W. 171 St.
Tinley Park, IL 60477
708-614-6871
Valandos pagal susitarimą

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
NERVŲ IR EMOCINIS LIGOS
Kab. 773-736-4477
Rez. 708-248-0087 arba 708-248-0081
6448 S. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. JANINA JAKŠEVČIUS
JOKSA
6441 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Rez. 708-422-7807
Kab. 773-582-0221
Valandos susitarus

DR. DALIA JODWALIS
DANTŲ GYDYTOJA
3800 Highland Ave., Ste. 201
(sveikatos patikrinimas ir akupunktūra)
Downers Grove, IL 60515
Tel. 630-980-3113
Valandos susitarus

DR. K. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOS AUGLIUS, ŽAIZDAS IR
ISSIPLETUSIAS KOJŲ VENAS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie Ave., Chicago
773-778-0050 arba 773-488-4441

DR. VILJA KERELYTĖ
Chiropraktinis gydymas, sveikos
mitybos patarimai ir akupunktūra
7271 S. Harlem, Bridgeview, IL 60455
Tel. 708-594-0400
Valandos pagal susitarimą

DR. PETRAS KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Tel. 708-882-4189 atstovauja 24 val.
1443 S. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 v.p.p. - 7 v.v.
Išlykus trečd. Seštadi. 11-4 v.p.p.
Tel. 708-388-4487

DR. PETRAS KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Kab. Tel. 773-586-3186
Chicago, IL 60662
Tel. 773-434-2123
Valandos pagal susitarimą

SURENDER LAL, M.D.
Specialybė — vidaus ligos
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60662
Tel. 773-434-2123
Valandos pagal susitarimą

DR. PETRAS ŽIJOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Kab. Tel. 773-586-3186
Narmy tel. 847-381-3772
6745 West 63rd Street
Val. pirmo ir ketv. 3 v.p.p. - 6 v.p.p.
Klonois dienomis - susitarus

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60639-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115.

Postmaster: Send address changes to Draugas - 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60639-5589.

Matindami pašto išlaidas, pakvitatimų už prenumeratą nesimčiame. Prie pavarės ir adreso, siūdami laikraštį patysime, iki kada prenumerata galioja.

DRAUGO prenumerata yra mokama 15 anksto.

JAV	Metams	1/2 metų	3 mėn.
Kanadoje ir kitur	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Tik šėštadienio laida:	(U.S.) \$115.00	\$65.00	\$45.00
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsakaant į Lietuvą:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$65.00	
Tik šėštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šėštadienio laida reguliariu paštu	\$65.00		

Vyriausias redaktorė — Danutė Bindokienė

Administracijos — Valentinas Krumpelis

Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

• Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šėštadieniais nedirba.

• Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šėštadieniais nedirba.

• Redakcija už skelbimų turinį netaisako. Skelbimų kainos atnaujinamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaga.

Siunčiant prašome pasiūlyti kopiją.

DR. DOMAS LARKUS

Vidaus ir plaučių ligos
16300 West Ave.
Orland Park
708-349-8100
Valandos kasdien, išlykus savaitgalis

EUGENE C. DECKER, D.D.S., P.C.

4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwest un-to
diplomui, lietuviams sutvarkyti dantis
už prieinamą kainą. Pacientai
prilimami absoliučiai punktuškai.
Susitarimui (kalbėti angliskai)
Tel. 708-422-8280

DR. ELIGIUS LEIS

AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
1192 Waller St., Lemont, IL 60439
1301 Copperfield Ave., Suite 113,
Joliet, IL 60432
Tel. 815-723-1854

LIDIA BALČIONAITĖ, O.D.

AKIŲ DAKTARĖ
2804 Som Center Road
Willoughby Hills, OH 44094
Tel. (440) 944-7277

DR. RAMUNĖ MACIAUSKAS

DANTŲ GYDYTOJA
9366 S. Roberts Road
Hickory Hills
Tel. 708-598-2131
Valandos pagal susitarimą

DR. JOVITA KERELIS

DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

DR. VILIUS MIKAITIS

SEIMOS DAKTARIS IR CHIRURGAS
FAMILY MEDICAL CLINIC
15505-127 St., Lemont, IL 60439
Priešais Palos Community Hospital
Silver Cross Hospital
Valandos pagal susitarimą
Tel. 630-257-2265

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.

KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. Tel. 773-471-3300

Cardiac Diagnostics, LTD.

6132 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60629
Tel. 773-438-7700

DR. L. PETREIKIS

DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.

S. PRASAD TUMMALA, M.D.
Širdies ir kraujagyslių ligos
Valandos pagal susitarimą

EDMUNDAS VIZNAS, M.D., S.C.

Specialybė — Vidaus ligų gydymas
Kaipama lietuviškai
6918 W. Archer Ave., Ste. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-228-0885
Valandos pagal susitarimą

DR. LINA POŠKUS

DANTŲ GYDYTOJA
8434-A S. Kedzie, CHICAGO, IL 60652
Tel. 773-736-1540 arba 773-434-4440
Valandos pagal susitarimą

DANTŲ GYDYTOJAS

TOMAS ŽUBINAS, D.D.S.
Fairview Dental Care
6317 Fairview, Ste. 6
Westmont, IL 60559
630-968-0904
Valandos pagal susitarimą
Gydytojas kalba lietuviškai

JONAS V. PRUNSKIS, MD

TERRI DALLAS PRUNSKIS, MD
GREGORY SUELZE, MD
Illinois Pain Treatment Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių,
dubens artros, raumenų, vėžio,
suaugusių darbuotojų ir sporto bei
kl. vietų skausmo gydymo specialistai
Chicago: 312-728-0800
East Dundee: 847-551-1212
McHenry: 815-363-9595
Elk Grove: 847-718-1212
ir Libertyville

ARAS ŽIJOBA, M.D.

INDRĖ RUDAITIS, O.D.
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
1020 E. Ogden Ave., Suite 310
Naperville, IL 60563
Tel. (630) 827-0080
3825 Highland Ave.,
Tower 1, Suite 3 C
Downers Grove, IL 60515
Tel. (630) 435-0120

DR. DANA M. SALIKIS

Dantų gydytoja
825 S. Mannheim Rd.
Westchester, IL 60154
Tel. 708-344-1894
Valandos pagal susitarimą

LINAS SIDRYS, M.D.

Akių ligos / Chirurgija
9830 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
Tel. 708-638-0622
4149 W. 63rd St.
Tel. 773-735-7709

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, POSLES IR PROSTATOS
CHIRURGIJA IR GYDYMAS
6132 S. Kedzie Ave.
Val. antr. 2-4 v.p.p. ir ketv. 2-5 v.p.p.
Šėd. pagal susitarimą
Kabineto Tel. 773-778-2980
Narmy Tel. 708-448-5545

DR. PETRAS V. KISIELIUS

INKSTŲ, POSLES IR PROSTATOS
gydymas bei chirurgija
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
630-841-2808
Valandos pagal susitarimą

DR. KENNETH J. YERKES

DR. BOB DOKHANCHI
Dantų gydytojai
Pensilvanijos nuotaida
4067 W. 88 St., Chicago, IL
Tel. 773

Trumpai Amerikoje ir pasaulyje

Paruošė Eglė Paulikienė

•Kosove toliau vyksta neramumai, o Rusijos planai įsteigti savo zoną su- byrėjo. Rusijos kariuomenė planavo perimti Kosovo pa- grindinį oro uostą ir pasiunte 200 kareivių pirm NATO tai- kos išlaikymo jėgų į Kosovą. Dar 1.000 rusų kareivių turėjo atskristi ir įsteigti rusų zoną šiaurės vakarų Kosove. Tačiau planai nepavyko, kai Vengrija, Bulgarija ir Romunija neleido šešioms rusų transporto lėk- tuvoms skristi per jų oro erd- vę. Albanai, grįžę į Pristiną, daužė langus, padėgę serbų namus, įsibrovė į serbų savi- ninkų parduotuves. Vietiniai- me universitete trys serbai mokytojai buvo nužudyti. Tuo tarpu JAV siūlo 5 mln. dol. at- lyginimą už pagalbą sulaukyti Milošević. (ABC News, WSJ, Wash. Times)

•Rudman komisija, išty- rusi Kinijos / ginklų tech- nologijos skandalą, kaltina prezidentą, jo vadovybę, Kongresą. Prezidento Clin- ton paskirtos komisijos pirmi- ninkas, buvęs senatorius War- ren Rudman aiškino, kad Energijos dept. (DOE), kurio priežiūroje yra ginklų labora- torijos, nerimtai žiūri į atsai- kingumą. Yra per daug admini- stratorių, administratorių asistentų, tiems asistentams asistentų ir t.t., kad niekas nėra galutinai atsakingas. Tuo tarpu Rudman kaltino prezidentą už dėmesio nekrei- pimą į krašto apsaugą ir kri- tikavo Kongresą, kad nereaga- vo į prezidento ir vadovybės elgesį. Rudman teigia, kad dar dabar nėra įvestos ginklų la- boratorijos Kongreso reika- lautorios apsaugos. (Fox News)

•Du kiniečiai, kurie žuvo Kinijos ambasadoje NATO puolimo metu buvo šnipai, ne žurnalistai. Amerikiečių ypatingos bombos, kurios tiks- liai nutaikomos į pastatų du- ris ar langus, sunaikino Kini- jos ambasados informacijos rinkimo centrą. „Todel ki- niečiai netiki, kad tai buvo klaida“, tarė Pentagono pa- reigūnas. (NYT)

•Kolumbijoje neramumai siaučia jau 30 metų ir ne- matyti galo. Krašto pilietinio karo įvairius vaidmenis atlie- ka - vis tie patys veikėjai - vadovybė, kariuomenė, pus- karinės organizacijos, sukile- lių grupės. Neseniai įvykę su- kilėlių organizuoti pagrobi- mai, padidėjęs skaičius puska-

rinių grupių vedamų žudynių, vadovybės aukštų pareigūnų atsistatydinimai ir pabėgėlių banga, kuri dabar persipylė į Venezuelą, veda Kolumbiją prie katastrofos. 1997 metais Kolumbijoje buvo milijonas perkeltųjų (displaced) as- menų; tik Sudane, Angoloje ir Afganistane buvo daugiau. JAV politika Kolumbijoje yra kova prieš narkomanus, tačiau dažnai tokiu būdu JAV apginkluoja puskarines grupes, kurios terorizuoja civili- lius. Kolumbija yra vienintelis Lotynų Amerikos kraštas, ku- riame dar vyksta pilietinis ka- ras. (CSM)

•Apgavystės mokslas (junk science) praturtino bylų advokatus ir bankru- tavo Dow Corning imonę. Šią savaitę National Academy of Science's Institute of Medi- cine pranešė, kad nėra ryšio tarp krūtų įdiegimų (breast- implants) ir sisteminių ligų. Pranešimas rėmėsi 2,264 ty- rinėjimais, atliktais arba pa- remtais įvairių įstaigų (Mayo Clinic, AMA, Harvard u-t, Johns Hopkins, ir pan.) Ta- čiau anksčiau užvestos bylos, nors neturėjo jokio mokslinio pagrindo, išrūpino iš Dow Corning 4.75 milijardus dol., ir ji bankrutavo. JAV ista- tymai skiria bylas užvedu- siems advokatams 40% lai- mėtų išmokėjimų. Tuo tarpu 70% viso pasaulio advokatų gyvena JAV-ose. (WSJ, Wash. Times)

•Dr. C. Everett Koop, bu- vęs JAV vyriausias medi- kas (surgeon general) perspėja visuomenę ne- tikėti apgavystės mokslu (junk science). Koop rašo, kad ABC „20/20“ ir aplinkos apsaugos aktyvistų grupės be reikalo gąsdina žmones apie DINP ir DEHP plastiką, kuri naudojama žaislams, medicinos reikmenims. Eilė tyrinė- jimų rodo, kad plastika saugi. Anksčiau tie patys aktyvistai be reikalo gąsdino apie obu- liams naudojamą chemikalą „alal“ ir pan. (WSJ)

•Viceprezidentas Al Gore ne visai sakė tiesą, aiškin- damas, kaip jo tėvas, taip pat buvęs senatorius, stipriai rėmė JAV gyventojų civilines teises. Iš tikrųjų vyresnysis Gore, drauge su visais JAV pietinių valstijų demokratais senatoriais balsavo prieš, ne už, Civil Rights Act įstatymą,

Lietuvos karo aviacijos 80-mečiui skirta šventė birželio 19 d. vyko Kaune, Karmėlavos oro uoste. Šventėje daly- vavo Švedijos, Lenkijos, Estijos, Latvijos ir Lietuvos karinių oro pajėgų lakūnai bei parašiutininkai, savo pro- gramą pristatė ir Lietuvos premjero Rolando Pakso vadovaujama, akrobatinio skraidymo grupė Jurgis Kairys, Robertas Noreika ir Leonas Jonys. Nuotr. Eltos

kuris suteikė Amerikos afri- kiečiams ir kitiems lygias teis- es. Tuo tarpu televizijos žinių pranešėjas Tom Brokaw ati- taisė kitą Gore pareiktą ne- tiesą. Gore aiškino, kad rei- kia būtinai suvaržyti šautuvų, pabūklų pardavimą, nes bet koks 18-21 metų amžiaus jau- nuolis lengvai juos gali bet kur nupirkti. Brokaw per ži- nias komentuodamas sakė, kad tai netiesa ir aiškino kaip 1968 m. įstatymai stipriai su- varžė pabūklų pardavimą ir šiuo metu, JAV-ose yra 20,000 istatymų, susijusių su pabū- klų pardavimu bei nuosavybe. Tačiau tie įstatymai labai re- tai vykdomi, todėl visuomenė mano, kad suvaržymų nėra. Brokaw tipingai nekritikuoja ir nepataiso Gore, Clinton, ar kitų demokratų teigimų. Taigi manoma, kad JAV liberalai svarsto, ar remti Gore į prezi- dentūrą, ar pritarti stipres- niam kandidatui. (Wash. Times, NBC, WSJ, WLS)

•Gydytojai rado ryšį tarp diabeto ir sėslaus gyveni- mo. Harvard u-to tyrimo re- zultatai rodo, kad vyrai, kurie mažiausiai mankština, ve- liau gyvenime dvigubai daž- niau suseraga diabetu. (WSJ)

•Ruanda pranešė, kad sulaukė žurn. Valerie Bem- eriki ir kaltina, kad per ra- diją vedė kampaniją, agituo- jant Hutus žudyti Tutsis. Ruandoje 1994 metų genocide žuvo 800,000 asmenų. (WSJ)

•Didžiosios Britanijos ka- ralienės Elzbiotos jauniaus- sias sūnus, Prince Edward vedė visuomenės reikalų ad- ministratore Sophie Rhys- Jones. (WSJ)

•Olimpiados komitetas pranešė, kad 2006 m. Zie- mos žaidimai vyks Turin, Italijoje. Anksčiau buvo ma- noma, kad bus parinkta Švei- carija, tačiau praėjusių žai- dimų korupcijos skandalas sprendimą pakeitė. (WSJ)

•Buvusi kanadietė iš- rinkta Latvijos prezidentė. Latvijos parlamentas išrinko į prezidentūrą Vaira Vike- Freiberga, 61 metų amžiaus buvusią psichologijos profes- orę, kuri neseniai atsisakė Ka- nados pilietybės ir sugrįžo į savo gimtąjį kraštą. (WSJ)

•Rizikuodama konfronta- cija su Katalikų Bažnyčia, Filipinų valdžia pranešė, kad pradės agresyviai remti gimdymo kontrolę, sumažinti smarkiai didėjantį gyventojų skaičių. Filipinuose yra 75 mln. gyventojų, kurių skaičius gali padvigubėti per būsimus 25 metus. (CSM)

blaių vairavimą, praneša Teisės departamentas. Tačiau sulaukytų vairuotojų skaičius sumažėjo. (WSJ)

•Aštuonerius metus po Rodney King įvykio, 89% baltųjų ir 82% juodųjų Los An- geles gyventojų pasisakė, pa- tenkinti policijos patarnavi- mais. (Nat. Review)

•Aštuonerius metus po Rodney King įvykio, 89% baltųjų ir 82% juodųjų Los An- geles gyventojų pasisakė, pa- tenkinti policijos patarnavi- mais. (Nat. Review)

KARMĖLAVOJE — TARPTAUTINĖ AVIACIJOS ŠVENTĖ

Lietuvos karo aviacijos 80- mečiui skirta šventė birželio 19 dieną, šeštadienį, vyko Kaune, Karmėlavos oro uoste. Joje dalyvavo Švedijos, Lenki- jos, Estijos, Latvijos ir Lietu- vos karinių oro pajėgų lakūnai bei parašiutininkai. Žiūro- vams savo programą pristatė ir Lietuvos premjero Rolando Pakso vadovaujama akrobati- nio skraidymo grupė — Jurgis Kairys, Robertas Noreika ir Leonas Jonys.

Penktą kartą šventę pradėjo žinomi parašiutininkai Valdas Usas ir Aidas Varanauškas, kurie trijų kilometrų aukštyje išskleidė 212 kvadratinį metrų dydžio trispalvę vėliavą. Žiūrovams ore buvo demon- struojama karinių oro pajėgų skraidinti technika, jie stebė- jo ir daug parodomųjų skry- džių. Idomų renginį atliko len- kų akrobatinio skraidymo gru- pė „Orlik“, sraigtasparnio gali- mybės demonstravo karo pilo- tai iš Latvijos.

Kai po Jugoslavijos taikos pasirašymo į Kosovo provin- ciją pradėjo grįžti tremtiniai bei pabėgėliai, daugelyje vietų buvo nuverstos serbų vadų, karžygių, karalių statulos. Vienos „New York Times“ dienraščio laidos pirmame puslapyje išspausdinta tokios nuverstos ir sudaužytos statu- los nuotrauka, labai prime- nanti senesnius laikus, kai ne- Lietuvoje, bet visose, iš so- vietų okupacijos išsilaisvinu- siose tautose, griuvo stalinai, leninai ir jiems tolygūs „rau-

veči. Akys raibsta nuo šviesos, nes neapsakomai švie- su, šviesu... O koks baltas skaisus sniegas! Toks žydras dangus ir šviesūs debesys! Ir nieko daugiau nebūna, kaip tik užsimerkti ir traukti gryną, šviežią orą. O oras toks malonus ir gaivus!

Stovime ir laukiame. Iš kalėjimo raštinės ateina bu- dėtojas ir nuveda į kitą kalėjimo soną, kur apie klom- bą daug išstrepinėta.

— Pasivaikščiokimas! Nesidairykite! Eikite aplink klombą!

Einame. Po kojomis maigos sniegas ir, apejus kelis kartus, purvas jau lipo ant batų. Žiūriu į juodą, lim- pantį purvą ir, rodos, jis toks artimas ir brangus! Juo- das purvas... Pakeliu galvą aukšt, n — plaukia ramiai balti debesys. Žiūriu, žiūriu į juos ir man prisiminė, kai aš dar mažas buvau, atsiguldavau pievoje ant nu- garos ir akimis sekdavau dangaus debesų keliu. Ir labai stebėdavau, kad štai debesys būvęs panašus į didelę žuvį, staiga pasidaro panašus į pypkę. Tada man jie atrodė lyg kokie burtininkai, lyg kokios dvasios. Dabar gi — man jie atrodė lyg amžini dangaus piligrimai, keliaują iš amžinybės į amžinybę. Lyg būtų jie gerosios ir visa matančios dvasios, mokančios pa- guosti, nuraminti, bet ir užduodančios sunkią, žmo- gaus protui neįsprendžiamą mislę.

— Nežiūrėk tu, aukšty! — subara būdėtojas. Apsidairau aplinkui: pilkos ir aukštos kalėjimo kie- mo sienos. Ant jos kampe, stovi bokštelis, iš ten kyšo žydo snukis ir šautuvo vamzdis.

(Bus daugiau)

„Hesonos“ klubas daro tautai „gerą darbą“

Taip pareiškė spaudos kon- ferencijoje buvęs disidentinio judėjimo veikėjas Antanas Terleckas. Jis taip pat grie- tai kritikavo Seimo bandymus nutraukti komunistinių laikų skulptūrų parko kūrimą neto- li Druskininkų, Dzukijoje. „Reikia nusilenkti žemai, kad daro tautai gerą darbą“, kal- bejo Terleckas apie V. Mali- nauską, kurio iniciatyva ku- riamas parkas Gruto miške.

Galime suprasti LDDP frak- cijos narių J. Karoso, G. Kir- kilo, ar jiems tolygių, pastan- gas remti sovietinių statų muziejų-parką, nes jis galbūt suteiks vietelę, kurioje „gerų dienų“ besiligintys, galės keikti nepriklausomos Lietu- vos dabartį, apgailėti praeitį, kad nebėra Sovietų Sąjungos, o jos „divyriai“ priversti sto- veti kažkokiam miške, užot išdidžiai pūpoję miestų aikš- tės. Tik kaip paaiškinti Lie- tuvos žmonių paramą tokios vietos kūrimui? Ypač dzūkų, kurie pasiuntė Seimui 4,000 parašų, palaikančių sovieti- nių skulptūrų parko steigimą Gruto kaime? (Elta, birželio 23-24 d.)

Ir ne tik dzūkai, iš kurių su- rinkty grybų ir kitų miško gėrybių pelnosi „Hesonos“ klubo savininkas, sumanęs dar savo pelną padidinti iš tu- ristų, skubančių aplankyti „senuosius dievukus“. Jau ir dabar sakoma, kad, Seime iškilus projektui sustabdyti parko kūrimą, į Gruto mišką plūstų plūsta žioplai, galbūt bijodami, kad neprarastų gali- mybės aplankyti tiek dešimtmečių brangintų herojų statulas. Pagal neseniai atlikt- us apklausinėjimus, daugiau kaip 63 proc. Lietuvos gyven- tojų pasisakė už parko stei- gimą, bet dar daugiau — per 72 proc. paklaustųjų nenorėjo, kad komunistinių vadų skulp- tūros būtų sunaikintos — tai „kultūros“ paminklai ir vertos atitinkamų įstaigų apsaugos.

Kai po Jugoslavijos taikos pasirašymo į Kosovo provin- ciją pradėjo grįžti tremtiniai bei pabėgėliai, daugelyje vietų buvo nuverstos serbų vadų, karžygių, karalių statulos. Vienos „New York Times“ dienraščio laidos pirmame puslapyje išspausdinta tokios nuverstos ir sudaužytos statu- los nuotrauka, labai prime- nanti senesnius laikus, kai ne- Lietuvoje, bet visose, iš so- vietų okupacijos išsilaisvinu- siose tautose, griuvo stalinai, leninai ir jiems tolygūs „rau-

donojo rojaus angelai“, o sta- tulų skeveldros džiugaujan- čioms minioms garsiai bylojo, kad štai pagaliau išaušo lais- vės rytas.

Tas buvo prieš mažiau negu dešimt metų. Kas anuomet galėjo tikėti, kad ta pati tauta, vertianti nuo pjedestalo oku- panto statulas, šiandien pasi- rašinėsi peticijas, maldau- dama tas statulas vėl sukelti ant pjedestalo — tiesa, kol kas tik vienoje, gan nuošalioje vietoje, o galbūt netrukus ir tose patiose aikštėse, kuriose jos stovėjo okupacijos dešimt- mečiai.

Ką pasakytų, jei prakalbėtų akmenys Dzukijos miestelių aikštėse? Jos, be abejo, tebe- prisimena išniekintus parti- zanų lavonus, į žemę besige- riantį jų kraują? Ką šlametų Lietuvos pušynai ir beržynai, jei žmonės suprastų jų kalbą. Juk iš medžių atminties dar neišnyko partizanų kovų ai- dai ir didžioji tautos tragedi- ja, kurios ir dalyviais, ir žiū- rovais jiems teko būti.

Ir užsienio lietuviai ne- turėtų jaustis patriotiškesni. Ar jie daug protestavo, kai tik buvo pradėta kalbėti apie statų muziejų Gruto miške? Net po to, kai šiose „Draugo“ skiltyse ir taip pat pirmame puslapyje buvo primygtinai pakartota ta skaudi informaci- ja, atsirado vos du protesto laiškučiai... O juk tuo pačiu metu visuose lietuviškuose telkiniuose buvo gaudžiai verksnama, minint Partiz- zanų dieną ir Lietuvos gyven- tojų genocido pradžią 1941 m. birželį. Iš niekur nepasigirdo, kad buvo organizuotas laišku- peticijų rašymas, parašų rin- kimas, ar apskritai kokia re- akcija... Nors užsienio lietu- viai noriai kritikuoja Lietuvos gyvenimo nesklandumus, bet šiuo atveju — nei šnipšt! Ar ir mes pritariame nuomo- nei, kad „dešiniosios partijos, pažeidamos privacios nuosa- vybės gynimo principus, pra- deda kištis į privatų žmogaus gyvenimą ir sumanymus? O jeigu „privatus žmogus“ Vil- niaus vidurmestyje pastatys paminklą Leninui ir dar rau- donomis gelėmis apsdins? O jeigu „privacia iniciatyva“ bus renkami parašai, kad Lietuva būtų įjungta į Nepriklausomų valstybių sandraugą su sos- tine Maskva, ar lietuvių tau- tos valdžia nusileis savo gy- ventojų prašymui ir paseks Gudijos pavyzdžiu?

O DIEVIŠKOJI APVAIZDA

VYTAUTAS PIJUS GALVYDIS

Moksleivio atsiminimai

Utena, 1943 m.

Nr.18

Tėsinys

Saugamas pradėjo sekti gimnaziją. Itarė jį, nes puikiai mokėjęs paįtyti, ir suėmė. Tardė, mušė, į karcerį kišo, bet jis neprisipažinęs, nes esą ne- kaltas. Reikėjo parašyti bent dvidešimt, ar daugiau lapelių — tardytojams ir ekspertų komisijai. Bet jokio panašumo nesuradę. Tada kaltinę antikomunistinę veiklą. Dabar — kontrevoliuciniu darbu ir agitacija.

— Ir kuo jie remiasi? — paklausiau.

— Sako, kad aš buvęs angelačiu...

Penkiolikos metų gimnazistuką jau penktas mėnuo laiko kalėjime, daugiau kankina negu kitus, už tai, kad jis buvo angelačiu... Dar tebėra vaikas, o jau pa- vojingas sovietiskai visuomenei, valstybei. Jau politi- nis kalinys!

Per pietus ir vidurnaktį jį kelia iš miego ir tardo. Ateina kameron visas perbales, apsiverkęs...

— Mušė, gąsdino, sakė, kad taip tardysia visus me- tus, jei neprisipažinsiu... — man vienam liūdnei saky- davo Vladukas.

Kaip tik sugebėdavau, taip jį ramindavau ir guosda- vau. Jis gulėjo šalia manęs, ir, todėl, kai visi knarkda- vo, gera budavo mums kalbėtis.

Pradėjus duoti maisto išrašus, viską dalindavomės pusiau, nes jam iš tėvų nepriimdavo nieko: nei rūbų, nei pinigų.

Vladukas buvo neapsakomai kantrus: tylėdavo ir ne vienu žodžiu nesiskundė savo likimu.

Jonas — priešingai: vis skundėsi, kad jam esą sunku ir keikė savo likimą. Jis verkėslendavo.

— Mes paskirti mirčiai, ne kam kitam... Ir kas man liepė rašyti šauliui? Ir ko aš eidavau į jų susirinki- mus? O žmona taip neleisdavo, gindavo... Jei jos bu- čiau paklausęs, tikrai manęs nebūtų suėmė... Ir kam aš įsirašiau šauliui...

Tokių kalbų klausyti man būdavo pikta. Jei jis būtų kiek vyriškesnis ir protingesnis, tai jam išaiškintau, kodėl jis rašė šauliui ir ejo į jų susirinkimus. Išaiš- kintau, bet dabar jis toks bobiškas ir toks naivus... Vladukas šitą suaugusį žmogų, tarnavusį kariuome- nėje mokomoje kuopoje puskarininkiu, dažnai taip su- gedindavo už verkšlenimą, kad mes lepdavome juo- kais.

— Jau tikrai gyvi mes neišeisime iš šito urvo... Pra- puolėme amžinai... — kartą verkšlėno Jonas.

— Pats, tai tikrai neišeisi, bet mums to gero nekal- binėk, nes mes tikimės išeiti... Ir tamsta prapulsi, jei vien apie prapuilimą kalbėsi...

Vladuko nuomonę palaikė ir Povilas. O Jonas — išputė akis kaip bulius, ir nebegalėjo ištarti nė žodžio. Tylai ir raudonojo. Mes žiūrime į jį ir juokiamės, kva- tojamės tikrai nuosirdžiai, kaip kalėjime retai tepasi- taiko. Vladukas savo tezę dar paliustravo, vaizdžiai atpasakojęs keletą atsitikimų, kur žmonės įsikalbėjo

ne tik ligą, bet ir mirtį. Nuo to laiko Jonas mažiau verkėslendavo.

Taip slinko diena po dienos. Pasidareme su Vladuku iš duonos šachmatus ir, kai gerasis prižiūrėtojas de- žurudavo mūsų korpuse, nors ir „nelegalių“ būdu, trumpindavome žaisdami ilgas dienas. Mat, kalėjime buvo griežtai draudžiama praleisti kaip kitai valan- das, kaip tik nusiminus liudėti. Bet, kad ir tamsioji kameroje, dregnoje ir šaltoje, būdami alkani, rasdavo- me šviesesnių valandelių, nusiramindavome ir pasi- guosdavome. Svarbiausia parama mums buvo — mal- da ir pasitikėjimas Dievu.

Dažnai su Vladuku, alkūnėmis atsiremę į lovos kraštą, kalbėdavome rožančių. Melsdavome Švč. Ma- riją sveikatos, vilties ir laisvės. Išmokiau ir jį kalbėti tą dieviškąją maldą, kurią kasdien kalbėdavau: „Jau nuo amžios negirdėta, Marija, kad kas, šaukęsis Tavo pagalbos, būtų apleistas...“

— Visados ją kalbėsiu, — pasakė išmokęs Vladukas.

— Kalbėk, Vladuk, ir tikrai Marija išklausys mūsų maldos.

— Tikrai išklausys...

Maldos sustiprinti, mes būdavome ramūs, sotūs ir savo likimu patenkinti.

Kartą prižiūrėtojas, atidares duris, tarė:

— Apsirenkite.

— Visiems — paklausiau.

— Visiems.

Ir kur mus išveda? Į pirtį — šiandien vesti negali, nes sekmadienis. Tardyti visų kartu irgi netardo. Tai kur? Išveda į kiemą. Visus sustatė į eilę ir isakė sto-

KĄ GALI VIENO ŽMOGAUS PASIRYŽIMAS

Julius Pakalka.

Šie metai paskelbti Laisvės kovų minėjimo metais. Gegužės 23 d. — Partizanų diena. Tą dieną Nacionalinėje filharmonijoje bus atlikta kanta-
ta „Partizanų motina“. Autoriai — kompozitorius J. Gaidelis ir poetas J. Aistis. Pirmą kartą išgarsinsime tokio pobūdžio kūrinių.

Partizanų dainų ansamblis „Girių aidai“, daug koncertavęs Lietuvoje — atidengiant paminklus Lietuvos partizanams, miestuose ir miesteliuose, bažnyčiose ir mokyklose, prie atkastų bunkerų, 1998 m. antrą kartą išvyko į užjūrį. Šį kartą, koncertuodami Šiaurės Amerikos ir Australijos miestuose, į sceną įnešdavo lietuvišką trispalvę, atrastą susprogdintame bunkeryje Jankų kaime, Šakių r. Ta skytė mūsų vėliava skambant dainos žodžiams „Partizanai, Lietuvos partizanai, jūs krauju gimta žemę aplaistėt“ užjūrio lietuviams sukeldavo emocijų.

Po koncertų, kai nutildavo aplodismentai ir atslūgdavo įtampa, maloniausia būdavo prisėsti prie vaišių stalo, pabendrauti su tautiečiais. Po pasirodymo Čikagoje prie manęs prisėdė pagyvenęs vyriškis. Užsimezgė pokalbis. Mano pašnekovas — Julius Pakalka, pasitraukęs iš Lietuvos artėjant bolševikų okupacijai. Čia Julius dirbo fabrike, susitaupė pinigų. Jų nešvaistė, aukojė kilniems darbams. Pasitinkant Lietuvos nepriklausomybės 50-metį, sumanė tą sukaktį pažymėti: kreipėsi į kompozitorių Julij Gaidelį ir poetą Stasį Santvarą kad šie sukurtų kantatą „Partizanai“. Honorarai autorius skyrė 1.000 dolerių, tačiau kantatai atlikti reikėjo kur kas didesnės sumos. Tada J. Pakalka iškėlė savo namą kaip garantą, kad pinigai bus sumokėti orkestrui, chorui, solistams. 1968 m. vasario 16-ąją kantata su pasisekimu buvo atlikta Čikagos operos rūmuose. Visos išlaidos buvo padengtos.

Vėliau J. Pakalka sumanė panašiai įamžinti Lietuvos partizanų motiną. 1969 m. jis kreipėsi į kompozitorių J. Gaidelį ir poetą Joną Aistį, kad šie sukurtų kantatą partizanų motinoms. Honoraras — 1.000 dolerių. Susirašinėjo su autoriais. 1969 m. spalio 31 d. J. Aistis rašė užsakovui: „Mielas p. Pakalka, siunčiu jums prašytus pridėti eileraščius. Gal jie ne visai patenkis Jūsų lūkesčius ir skoni, bet, deja, aš geriau nemokeėjau. Turiu pasakyti, kad idėjų visą savo gerą valią ir visas mano galioje esančias pastan-

gas...“ Apie partizanų kovas poetas gerai žinojo. 1962 m. JAV pasirodė J. Aistio redaguotas partizanų dainų rinkinys „Laisvės kovų dainos“. Žymūsios mūsų lyrikos rinkinio įžangoje rašė: „Partizanai krauju ir dainomis rašė Lietuvos istoriją...“ Gal todėl kantatos librete atsirado tokios jautrios, aistiškos eilutės:

...Štai ir vėl, ir vėl ruduo mus lanko,

Pučia vejai, kaulus smelkia pagelai piktai,

Nulapiję išrėtojo krūmai tankūs,

Kaip, sūnau, tu žvarbų šaltį alkanas kenti?

O aš vis kiekvieną vakarą taip vėlų

Minkštą patalą tau kloju rūpėsiu keistu

Ir užmiegu jau tiktai langams numėlus —

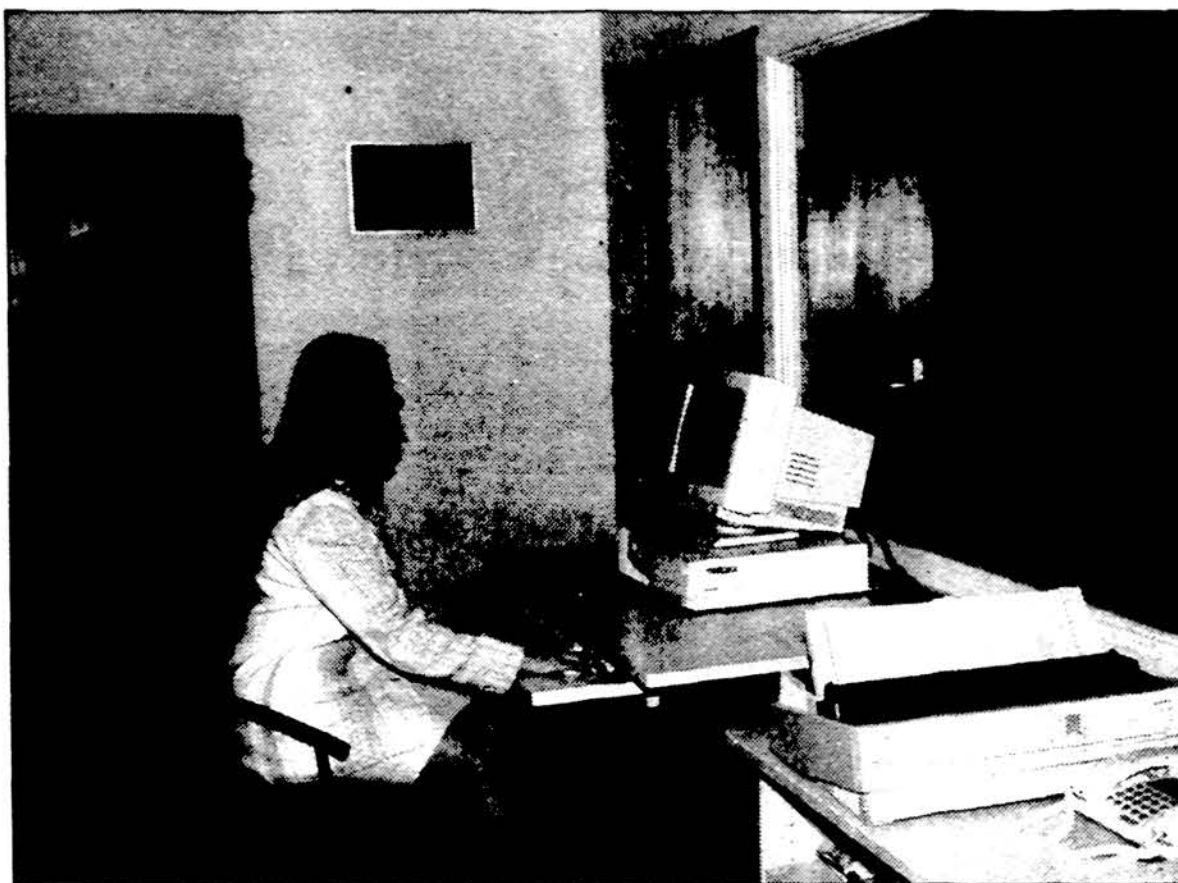
Nesulaukus, nepamačius nerimu alpstu...

(Iš J. Aistio kantatos „Partizanų motina“ mašinraščio)

Kompozitorius J. Gaidelis 1970 m. rugsėjo 25 d. rašė: „Malonus p. Pakalka, pagaliau baigia kantatą „Partizanų motina“. Šią kantatą galima vadinti Oratorija, kadangi ji yra platesnės apimties nei paprasta kantata, t.y. turiniu ir ilgumu ji išeina iš kantatos rėmų“. Amerikos lietuvių dienraštis „Draugas“ (1970-03-21) straipsnyje „Eilinis fabriko darbininkas, bet neeilinis aukotojas“ rašė: „Visos mūsų pastangos nepriklausomai Lietuvai atstatyti, lietuviškai kultūrai remti, skatinti, ugdyti ir laisvės netekusiems lietuviams medžiagiškai padėti remiasi geraširdžių lietuvių aukomis. Aukotojų grandinė ilga ir margaspalvė. Aukoją daktarai, inžinieriai, verslininkai, organizacijos, kiti profesionalai ir eiliniai darbininkai. Šioje dosniųjų aukotojų grandinėje įrašytas ir neeilinio aukotojo vilniečio Juliaus Pakalkos vardas...“

Parašyta, bet nepastatyta, kantata išgulejo J. Pakalkos stalčiuje iki nepriklausomybės atgavimo. Prieš keletą metų jis ją atsiuntė į Lietuvą, kad būtų atlikta nepriklausomoje tėvynėje. (Pirminis kantatos pavadinimas „Kovotojų motina“ buvo poeto pakeistas į „Partizanų motiną“ — A. P.). Deja, kantatai pastatyti nebuvo pinigų. Grįžė iš gastrolių mes, „Girių aidai“ dainininkai, ėmėmės iniciatyvos. Kadangi šie metai jubiliejiniai (1949 m. vasario 16 d. partizanų vadų suvažiavime buvo paskelbta Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio deklaracija), mūsų iniciatyvą paremė krašto apsaugos viceministras E. Simanaitis. Kai šių eilučių autorius pakambino ir Kultūros ministeriją, norėdamas sužinoti apie „Partizanų motinos“ pastatymą, išgirdo: „Kviečiame į kantatos premjerą š.m. gegužės 23 d.“

Šiais metais poetui Jonui Aistui būtų sukakę 95 metai. Tikimasi iš Vašingtono parvežti palaikus. Jau seniai Poeto laukia Rumšiškio kapinės ant Kauno marių kranto. Po mūsų koncerto Vašingtone kalbėjau su poeto žmona Aldona Aistiene. Aš jai papasakojau, kaip J. Aistio muziejus Rumšiškėse saugo Poeto atminimą, kokie ten vyksta renginiai, kad beveik kiekviename mokyklos vadovyje užtiksi jo eilių, jis mylimas, deklamuojamas. Susijaudinusi Aldona sakė: „Labai džiaugiuosi, kad Aistis gyvas Lietuvoje... Mano didžiausia svajonė — kuo greičiau įvykdyti Jono valią: par-

Kauno technologijos universitetui (KTU) Kinijos vyriausybė padovanojo skaitmeninę dviejų tūkstančių numerių telefoninę stotį.

Elitos nuotr.

GAUSIAUSIA KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETO SPECIALISTŲ LAIDA

Seniojoje Kauno technologijos universiteto aulėje, kur tuometiniame Lietuvos universitete 1925-aisiais metais įteikti pirmieji šalies trys inžinierių diplomai, birželio 23 d. įvyko šiemetinių KTU absolventų pagerbimo iškilmės. Pasveikinęs absolventus ir jų artimuosius su šia švente, KTU prorektorius prof. Aleksandras Targamadzė informavo, jog šįmet Kauno technologijos universitetas parengė gausiausią laidą — du tūkstančius septynis šimtus keturiolika specialistų. 150 jaunųjų absolventų studijas baigė su pagyrimu. Tarp šiemetinių absolventų — 88-tūkstantasis Universiteto auklėtinis. Šioje laidoje 1,555 bakalaurai, 490 diplomuotų inžinierių ir 669

magistrai. Ypač gausios Vadybos, Informatikos bei Dizaino ir technologijų fakultetų laidos. Įdomi naujovė — Universiteto Užsienio kalbų centre paruošta pirmoji technikos kalbos vertėjų grupė. Be to, pirmą kartą aukštojo mokslo baigimo diplomai įteikti KTU Panevėžio filiale.

„Savo sugebėjimus ir ryžtą skirkite Lietuvai, jos gerovei“, — linkejo Lietuvos Respublikos prezidento padėjėjas dr. Remigijus Gaška. Absolventus sveikino KTU rektorius prof. Kęstutis Kriščiūnas, Seimo pirmininko pavaduotojas prof. Feliksas Palubinskas, Kauno apskrities viršininko pavaduotojas Alfredas Savičius ir kiti svečiai.

Technologijos universiteto, bet

JAV LIETUVIŲ DOVANA STUDENTAMS

Materialinės paramos iš JAV lietuvių sulaukė Kauno akademinių jaunimas. Birželio 21 d. užjūrio intelektualų vardines stipendijas Kauno technologijos universiteto (KTU) iškilmingame rektorato posėdyje įteiktos grupei gerai besimokančių kūrybiškiausių studentų, magistrantų ir doktorantų.

2,500 Lt Romualdo ir Nijolės Kašubų vardine premija (stipendija) paskirta KTU Mechanikos fakulteto doktorantui Vytautui Daniulaičiui. Tai pirmoji kasmetinė šios aukštojo mokyklos garbės daktaro JAV Šiaurės Illinois universiteto Inžinerijos ir inžinerijos technologijos fakulteto dekanas prof. Romualdas Kašubas ir jo žmonos Nijolės įsteigta premija studijuojantiems KTU mechanikos inžineriją už pasiekimus moksliniame darbe ar studijose. V. Daniulaičiui ją ir diplomą įteikė Seimo narys Kazimieras Šavinskas.

Kauno technologijos universiteto akademiniame bendruomenėje puoselėjamas žymaus išsivijusio lietuvių, Čikagoje gyvenusio mokslo mecenato daktaro Konstantino Savicko atminimas. Minėtas JAV lietuvis po 167,000 dolerių yra paaukojęs dviejiems Kauno aukštojo mokyklos mokymams — Technologijos ir Vytauto Didžiojo vėžti palaikus ir tėviškę. Jis visuomet gyveno su Lietuva, verčiau, kientancija, kovojančia...“

O sūnau, sūnaiteli, sūneli mieliausias,
Aš tau kruviną, purviną vėdą nuplausiu...
Atejęnai piktai
Tebūnie prakeikti...

Antanas Paulavičius
„Voruta“, 1999 m., Nr. 20

ir kitų Lietuvos aukštųjų mokyklų: Vytauto Didžiojo, Vilniaus ir Gedimino technikos universitetų akademinių jaunimą. Pasak mecenato ir užsienio remėjų organizatoriaus prof. R. Vaičaičio, Lietuvos ekonominę, kultūrinę ir demokratine ateitį nulems lietuvių tautos aukštojo mokslo lygis. Išsivijus lietuviui suprantai tai ir stengiasi Lietuvos universitetams suteikti mokslinę bei ekonominę paramą. Pagrindinė finansinė labdara Lietuvos universitetams ir studentams teikiama per JAV iškurtą Tautos fondą, Lietuvių fondą ir kitus fondus bei asmenis, kurie tiesiogiai remia stipendijomis lietuvių, studijuojančių gimtinėje ir užsienio universitetuose.

Vilius Misevičius
KTU Visuomenės informavimo skyriaus vedėjas

„I LAISVĘ“ FONDO STUDIJŲ SAVAITĖ

„I laisvę“ fondas lietuviškai kultūrai ugdyti vėl kviečia visus besidomiančius į tradicinę studijų savaitę. Jos tema — „Bendruomenė Lietuvoje: istorinė patirtis ir perspektyvos“. Aštuntoji studijų savaitė vyks Anykščiuose nuo birželio 23 iki birželio 27 dienos.

„I laisvę“ fondas lietuviškai kultūrai ugdyti buvo įregistruotas 1961 metais Jungtinės Amerikos Valstijose. Fondo skyrius Lietuvoje veikia nuo 1990 metų. „I laisvę“ fondas leidžia knygas, organizuoja įvairius Lietuvos ir užsienio lietuvių kultūrinius renginius. Svarbiausias jų — metinės studijų savaitės Lietuvoje, tęsiančios turiningą, išsivijoję susiklosčiusią, tradiciją. Studijų savaitės jau vyko Vilniuje ir Nidoje, Birštone, Mastaičiuose, Kaune, Telšiuose, Jurbarko, Druskininkuose.

Aštuntojoje studijų savaitėje, kuri vyks Anykščiuose, laukiama svečių iš JAV, Kanados, Pietų Amerikos, Vokietijos, Švedijos.

Pirmąją dieną, trečiadienį, numatytas „I laisvę“ fondo pirmininko Kazio Ambrozaičio (JAV, Čikaga) pranešimas „Birželio sukilimo istorinis palikimas“.

Rytiniame ketvirtadienio posėdyje paskaita „Kritinė istorija bei 1941 m. sukilimas“ žada skaityti profesorius Kęstutis Skrupskelis (JAV, South Carolina). Popietiniame posėdyje numatyta profesorius Romualdo Grigo (Vilnius) paskaita „Modernus pasaulis ir bendruomeniškumo problemos“ bei Sauliaus Nefo (Anykščiai) — „Bendruomeniškumo suvokimas Lietuvoje“.

AMERICAN TRAVEL SERVICE

SIŪLOME PIGIAUSIAS SKRYDŽIŲ KAINAS

Į VILNIŲ

IŠ ĮVAIRIŲ JAV MIESTŲ!

Taip pat turime specialias kainas iš VILNIAUS į

Boston	\$625
Chicago	\$575
Detroit	\$785
Los Angeles	\$925
Miami	\$905
Newark	\$575
San Francisco	\$875
Seattle	\$725
Toronto	\$675

Prie bilietų kainos reikia pridėti mokesčius.

Grupinės kelionės 1999 metais

Taste of Lithuania	10 dienų — rugpjūčio 6-15 d.
Discover Lithuania	14 dienų — liepos 2 - 15 d.
Imperial Capitals	11 dienų — rugsėjo 13 - 23 d.
Nativity BVM Tour Lithuania-Roma	13 dienų rugsėjo 20 - spalio 2 d.

Del bilietų užsakymo, 1999 metų ATS lankstinuko ir kitos informacijos, prašome kreiptis į mūsų raštinę. Maloniai Jums patarnausime.

American Travel Service

9439 S.Kedzie, Evergreen Park, IL 60805-2325

Tel. 708-422-3000. Tel. 800-422-3190

Fax 708-422-3163

E-MAIL: ATSVL@worldnet.att.net

Web: www.americantravelservice.com

400-SIS „VORUTOS“ SAVAITRAŠČIO NUMERIS

1999 m. birželio 5 d. Vilniuje buvo išleistas 400-sis „Vorutos“ laikraščio numeris. O kas gi ta „Voruta“, daugelis paklaus. Tokiems reikia atsakyti, kad tai yra Lietuvos istorijos savaitraštis, išeinantis nuo 1989 m. rugsėjo.

Sukaktuviniame (400-ame) numeryje apie šį leidinį jo steigėjas ir vyr. redaktorius Juozas Vercinkevičius taip rašo:

„Vorutos“ laikraštis atsirado Lietuvos valstybės atkūrimo priesaulyje, kartu su Sąjūdžio spauda ir su galinguoju Lietuvos Sąjūdžiu. Nors ir praėjo dešimtmetis nuo pirmojo „Vorutos“ numerio, tačiau dar anksti viską nagrinėti ir aiškinti, kaip atsirado laikraštis, nors tam jau yra skirtas žurnalistas Neringos Gaidytės diplominis darbas. Bet gi negalima nepaminėti akademiko Zigmo Zinkevičiaus ir prof. Edvardo Gudavičiaus, kurių patarimai turėjo lemiamos įtakos mano apsisprendimui laikraštį pavadinti būtent „Vorutos“ vardu“.

Toliau J. Vercinkevičius teigia, kad šis laikraštis ir dabar

tebėra vienintelis Lietuvos istorijos savaitraštis, kurio bendradarbiai populiariai svarbiausius ir įdomiausius Lietuvos istorijos momentus. „Tai, žinoma, pagirtina, nes dėl sunkių lietuvių tautos egzistencijos sąlygų mūsų istorinės atminties gaivinimas tam tikrais istorijos laikotarpiais tiesiog buvo neįmanomas, jis buvo persekiojamas ir niekinamas“, — sako vyr. redaktorius.

Čia taip pat pažymima, jog „Voruta“ lieka ištikima prieš dešimtmetį savo pasirinktam keliui: Lietuvos istorija nuo seniausių laikų iki mūsų dienų, „Vorutos“ kalendorius, Lietuvos Bažnyčios, Lietuvių etninių žemių, Mazosios Lietuvos, Suvalkų-Seinų ir Punsako krašto istorija, lietuvių švietimas ir tautinė savimone.

J. Vercinkevičius paminė, kad prie „Vorutos“ leidimo prisidėjo lietuvių visuomeninės organizacijos, jų tarpe ir išsivijoję esančios įstaigos ar sambūriai - Lietuvių katalikų religinė šalpa, Tautos fondas, Lietuvių fondas, Kanados Lietuvių fondas, Vilniaus krašto lietuvių sąjunga.

„Voruta“ remia bei pnuemuoja nemaža tautiečių Š. Amerikoje. Su tūkstančio dolerių parama neseniai atėjo ir mūsų spaudos veteranas ir įvairių projektų mecenatas prel. dr. Juozas Prunskis.

Šio įdomaus savaitraščio prenumerata užsienyje nėra brangi — metams oro paštu kainuoja 50 dol. Galima siųsti asmeninius čekius „Vorutos“ adresu: A. Jakšto 9, MTP, Vilnius 2600, Lithuania.

E. Šulaitis

Voruta

Šv. Trejybės šventė Gervėčiuose

SAULĖS LAIKRODIS ANT PARNIDŽIO NIDOJE

DR. LIBERTAS KLIMKA

Nida... Virpantis oras ant saulės kopų gūbrių, svaigus vasarvidio pušynų kvapas, iš pamaro atskindanti drėgna juogdalkanių gaiva, vakario vėjo sūrumas ant lūpų. Visa tai — gražiausia atostogų vizija! Atvykti į Kuršių neriją ir pasijunti pakliuvęs į gamtos stichijų glėbį: čia bangų šėlmas, ir visų vėjų pagairė... Čia norisi nuolat sugrįžti ir būtinai užkopti ant Parnidžio kopos, nuo kurios atsiveria visos nerijos — nuostabaus gamtos igeidžio — savitumas ir grožis. Žvilgsnis nuklysta į marių platybes, jūros tolumas; čia pat prie kopos prigulęs raudonasis Nidos žvejų kaimelis.

Prieš trejetą dešimtmečių Parnidžio kopai buvo uždėta betoninė „kepurė“. Asfalto keliukas šia „kepurę“ sujungė su pagrindiniu įvažiavimu į kurortą keliu. Visa tai buvo padaryta tam, kad kopos viršuje įrengtą apžvalgos aikštelę būtų galima pasiekti ir ... sovietinės nomenklatūros juodosios volgomis.

Betonas ir asfaltas — šurkštūs svetimkūniai gamtoje, o ypač unikaloje nerijoje. Tai akivaizdu, bet reikia pripažinti ir tą faktą, kad būtent ši „kepurė“ išgelbėjo Parnidžio kopą nuo jos greito sunykimo, nes, gausėjant turistų srautui, jos smelis buvo pradedamas tiesiog išnešioti kojomis. Tokiu pat būdu Grobto rage gerokai apnaukinta buvo Vienišoji kopą.

Grubi invazija į trapią kopą sanklodą ant Parnidžio kopos ilgą laiką badė akis. Mąstant apie šios vietos regeneraciją, gimė idėja čia įrengti Saulės laikrodį, tačiau su ta sąlyga, kad ant šios kopos bus mažiausiai kas nors keičiama — numatyta tik su tvarkyti aikštelę ir tuo užlaistyti gamtai padarytą žaizdą, sušvelninti kontrastą tarp betono ir aplinkos. Saulės laikrodžio projektą sukūrė architektas Rikardas Kristapavičius. Aš talkinau kaip senosios astronomijos specialistas, na, o meninė projekto dalį sukūrė skulptorius Klaudijus Podymas. Saulės laikrodžio obeliskas pastatytas 1995 m. kovo 11 d. Belieka užbaigti jo skalę, įrengti Mėnulio aikštelę.

Kodėl projekto autoriai manė, kad būtent Saulės laikrodis geriausiai įprasminų šią vietą? Astronominių požirčių Parnidžio kopą — idealų vienintelę taip toliam laikrodžiui tinkamą vietą Lietuvoje. Iš čia atsiveria absoliutus matematinis horizontas. Tik iš čia pamatysi, kaip Saulė pateka iš vandens ir į vandenį nugrimzta. Iš

marių — į jūrą. Svarbu ir tai, kad čia su vėjo genamomis smiltimis prieš mus skeidžia si gamtos istorija. Taigi šis statinys įprasmina ne tik laiką tėkmę, bet ir gamtos stichijų — vėjo, smėlio ir vandens dermę nerijoje. Šešėlis, kuris yra laikrodžio rodyklė, apibėganti kasdien savo ratą, krinta nuo išpuodingo obelisko, pastatyto aikštelės centre. Tai šlifoto gabra akmens trikampė skerspjūvyje vertikali. Jos aukštis — 13,8 metrų — diktuoja esamos aikštelės matmenys: trumpiausias šešėlis turi siekti skalės kraštą. Obelisko akmuo atgabentas iš Karijės skaldyklų. Pilkšva spalva gerai dera prie kopų augmenijos ir smėlio. Galima įžvelgti ir prasmę atitiktinai — lie-tuviui akmuo yra amžinybės simbolis, taigi jo panaudojimas laikrodyje pabrėžia gamtos ciklų, diktuojamą dangaus šviesulių judėjimo, begalinį atsikartojimą. Gaila tik, kad nesugebėta 36 tonų akmens atsivežti iš šios vietos. Tam, kad būtų patogiau jį transportuoti, akmenį teko perpjauti į du gabalus. Tais laikais (1991 m.) finansškai sandėris buvo sėkmingas — už akmenį sumokėta jau nuvertėjusiais rūsiais rubliais.

Šis obeliskas yra gana ryštingas architektūrinis elementas. Parnidžio kopą jį iškelia į 53 metrų aukštį, beveik aukščiausia nerijos tarsi. Tačiau, žvelgiant nuo Urbo kalno, iš Nidos ar nuo burlaivio denio, Saulės laikrodžio obeliskas vos įžiurimas, tarsi tik kokia užuomina, ženklas. Saulės laikrodžio trauka pastebima artėjant prie Parnidžio kopos papėdės. Iš čia jis jau suvokiamas kaip statinys. Kopiant į viršų, obeliskas ima vis augti, kol viršija žmogaus mastelį ir tampa kosmine dangaus ir žemės jungtimi. O gal ir kokiu archaisku reliktu, nes primena iš po smėlio atpustytą priešistorinės sengirės medžio kamieną. Tapybiškame, nuolat kintančiame nerijos peizaže vis kitokių išpuolių palieka ir laikrodžio obeliskas. Projektuojant sąmoningai vengta ryškesnių kokių nors stiliaus ar laikmečio bruožų, juo labiau individualių autorystės parašų — tegu šį darbą „atlieka“ pati saulė. Obelisko pleišto kampą nubrėžia jo šešėlis, krisdamas ant vienuoliktosios ir pirmosios valandų atžymų. Obelisko viršūnė nupjauta taip, kad atitiktų kryptį į Šiaurinę žvaigždę. Mėnesių ir valandų atžymomis aikštelę išbraižyti galima pasekus kompiuteriu obelisko šešėlio kelinę kiekvieno

Nida ir Parnidžio kopą (kairėje), nuo kurios prasideda ištisi smiltynai.

mėnesio pradžioje bei per saulėgrįžas ir lygiadienius. Valandų ir pusvalandžių įrašos bus iškalos ant puslankio iš po smėlio iškilusių nedidelių pakopelių, padengtų granito plokštėmis. Po vieną kiekvienam mėnesiui, ir dar keturias saulėgrįžoms ir lygiadieniams. Puslankiai kas pakopelė aukštėja lygiadienių link ir žemėja į saulėgrįžas. Ilgiausias puslankis priklausys birželio, to trumpučiai — gruodžio ir sausio.

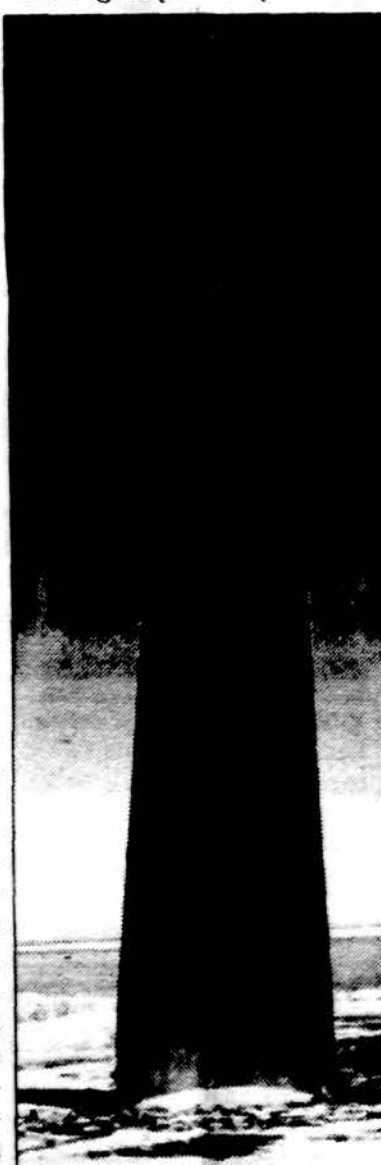
Atsistoje prie obelisko, priešais save regėsime iš karto visų metų kalendoriaus piešinį — teviškės padangėje nuolat pasikartojančių reiškinių atspindį. Kartu — ir bet kurio metų laiko dienos trukmę, padalytą į pusvalandžius, valandas. Skačiuojant atsižvelgta į visus astronominius niuansus: šviesos spindulio lūžį atmosferoje, Saulės disko matmenis, magnetinio poliaus nukrypimą nuo geografinio. Taigi granite bus iškalta dangaus dienos šviesulio amžinosios kelionės grafika. Kiekviena skalės linija yra padiktuota gamtos ritmu; nėra nieko nereikalingo, jokio meninių išmonių. O pakopelių geometrija primena vėjo atpustomų senkopių smėlio sluoksnius.

Laiko tėkmę ant Parnidžio kopos juntama tiesiog fiziškai. Matome, kaip per skalę nenumaldomai slenka obelisko šešėlis, o kiekvienas saulėtekis ir saulėlydis, net vidurdienis šioje aikštelėje — kosminis įvykis. Čia pasijuntame gamtos misterijos dalyviai. Ypatinomis metų kalendorinėmis dienomis — per saulėgrįžas ir lygiadienius — tarsi senovės žyniai ir vaidilutės galime nustatyti pavasario, vasaros, rudens, žiemos astronominių paleoastronominių matavimų būdus, tai bus galima padaryti stebint, kaip Saulė pateka ar nusileidžia nedidelio skulptūrinio figūrų, simboli-zuojančių šias metų dalis, kryptimi.

Dar svarbu tai, kad Saulės laikrodis rodo tikrąjį vietinį laiką. Šešėlis kaskart poilsautojams primins, kad žmogus yra gamtos kūdikis, pavaldus jos ritmams. Jis jėgų ir atgaivos gali pasiseiti tik iš gamtos. Nors per atostogas privalo gyventi taip, kaip liepia Saulė.

Seni žmonės dar gerai prisimena paprotį daugelį žemės ūkio darbų derinti su Mėnulio atmainomis. Pavyzdžiui, pamario zvejai pasakys, kad žuvis neršia per jaunatį, orų kaita taip pat priklauso: nuo mėnulio fazės ir kt. Mėnulio kalendoriaus reliktai ateina į mūsų etninę kultūrą iš labai seniai, gal net iš priešistorinių laikų, akmenis amžiuje gyvenusių žvejų ir medžiotojų bendruomenės patirties. Vieną iš jų stovyklaviečių archeologai yra aptikę ir ištyrinę netoli Parnidžio kopos, slėnyje. Vėliau archaiskajį kalen-

dorių papildė ir žemdirbystės praktika — Mėnulio įtaka dirvos syvų tekejimui augalo skaidulomis tikrai yra labai didelė. O ar kam nors teko stebėti Mėnulio pilnatį virš marių nuo Parnidžio kopos viršūnės? Labiau čia tikėtų žodis „stebėti“, bet „išgyventi“. Sidabrinis marių raibulavimas nepakartojamas! Projekte greta įrengtos Saulės laikrodžio aikštelės siuloma atskira aikštelė Mėnuliui. Ji būtų gerokai mažesnė už pagrindinę — tiek kartų, kiek žemės skersmuo viršija Mėnulio. Dvi spirales, iškalto granito paviršiuje, — dylančios ir augančios fazės, suteiktų galimybę pažvelgti į laiko gelmę ir naktį.

Saulės laikrodžio obeliskas ant Parnidžio kopos.

Aptarti laiko matavimo būdai nukopijuoti iš senovinių šešėlinių laikrodžių. Mūsų kultūros ir mokslo istorijoje Saulės laikrodžiai turi įdomias tradicijas. XVI-XVII amžiais dažnai iškilėsen pastatą Lietuvoje — pilį, bažnyčią, rūmus — puošė Saulės laikrodžiai. Jis minimas ir K. Sirvydo 1620 m. žodyne. Saulės laikrodžių braižymas (horografija) rėmėsi teoriniu mokslu, vadinamu gnomonika (gnomonas — tai strypas ar plokštelė, monumentalioje — obeliskas, kurio šešėlis parodo laiką. Žodis kilęs iš graikško „zinas“). Šis mokslą dėstė žymiausi mūsų krašto filosofijos ir astronomijos profesoriai Vilniaus universitete bei kolegijose. Visuomenėje saulės laikrodžius praeityje projektavo išsilavinę žmonės savo artimųjų ir pažįstamų džiaugsmui. Tai buvo savotiška intelektualinė pramoga.

Laikrodžio skalės būdavo išpuošiamos herbais, linkeji-mais, lotyniškais išminties posakiais, papildomomis skalėmis, skirtoms valandoms pagal senovinius laiko skaičiavimo būdus. Tai lietuviškosios gnomonikos ypatybės. Beje, Mėnulio skalės kitų kraštų šešėliniuose laikrodžiuose yra labai retas dalykas. Jas sudėtinga apskaičiuoti, tam reikia nemažai astronominių žinių. Europoje senoji gnomonika dabar prikeliamą iš užmaršties. Saulės laikrodžiai vėl puošia parkų alejas, poilsia vietas. Pūkiai jie dera ir prie modernios architektūros, suteikdami pastatams dvasingumo, susiedami jį su aplinka.

Projektuodami Saulės laikrodį ant Parnidžio kopos, autoriai turėjo išspręsti ir tokią problemą: kaip sužymėti aikštelės pakopėles kalendoriniais ženklais? Buvo aišku, kad tai turėtų būti lakoniški simboliai, atitinkantys viso laikrodžio stiliistiką, tačiau kartu ir tokie, kad būtų suprantami visiems lankytojams be paaiškinimų, taigi išskiriantys tai, kas ištis būdinga tam tikram metų laikui. Laimė, mūsų tautinės kultūros paveldas išsaugojo šį bei tą iš senųjų kalendorių. Turime aprašytą Lietuvos didžiųjų kunigaikščių laikų Mėnulio kalendorių, vadinamą Gedimino spektru bei dviejų runų kalendorių kopijas (saugomas Nacionaliniame muziejuje). Pirmasis įdomus gražiais ir akivaizdžiais mėnesių ženklais. Jie ir bus iškalti mėnesių pakopėlėse. O runų kalendoriai — tai toks savitas kultūros reiškinys, kad apie juos verta plačiau pakalbėti.

Paslaptingasis runų raštas — vienas seniausių Šiaurės Europoje, atsiradęs skandinavų kraštuose vikingų epochos laikais. Šie rašmenys — tarsi kardo kirčiai. Sukūrė juos beabimiai kariauninkai ir jūrų keliautojai vikingai — „žuvėdai“, medžio lentelėse rėzdami graikiškas ar lotyniškas raides. Skiriamos dvi pagrindinės šio rašto modifikacijos: senoji ir naujoji. Pastarąją vartota net iki XIX a. Runas pažinojo baltų vakariniai kaimynai gotai. Ant beržo tošies išbraižytų runų rašto pavyzdžių randama Novgorode, Pskove. Istorikai nėra vienos nuomonės, ar šis raštas buvo žinomas mūsų krašte. Galima manyti, kad kartu su skandinavikais šio svorio metais jį atvežė į Lietuvą šiaurės pirkiai. Epitetas „paslaptingasis“ runoms tinka keliais požiriais. Šių rašmenų įrašams būdingas pakilus tonas, poetinė leksika, dažnai vartojamos sakralinės formulės ir burtazodžiai. Kai kurios runos reiškia atskiras svarbias sąvokas, pavyzdžiui, „garbė, pinigai žirgas, azuolas“. Jos grupuojamos savotiškais „giminėmis“. Runišką abėcėlę vadinama „futarchu“. Runų rašto naudojimo

DRAUGAS, 1999 m. birželio 26 d., šeštadienis

5

istorijoje dar daugiau neišaiškų. Nesuprantama, kodėl jis netobulejo, o priešingai — vis tolo nuo fonetikos, vis mažėjo ženklų skaičius. Kai runas išstūmė lotyniškąjį rašmenys, jos tapo Švedijos valstiečių žymenimis ir liaudiškojo kalendoriaus ženklais. Jų tradicija pasirodė esanti labai gyvybinga. Runų kalendorių būna ne tik Skandinavijoje, bet ir Anglijoje, Baltijos jūros salose, Estijoje. Ir dar toks sutapimas: latviškai „runat“ reiškia „kalbėti“.

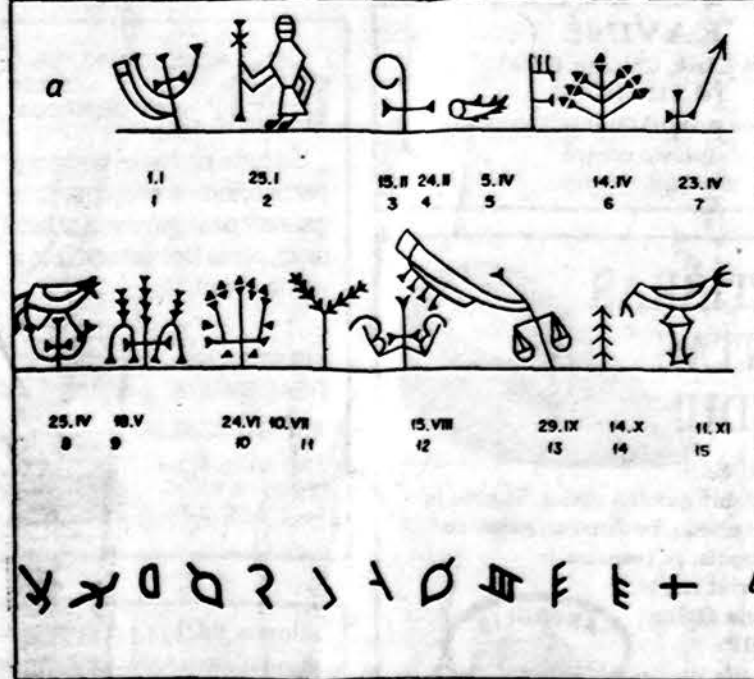
Vilnietiškieji runų kalendoriai yra skirtingi, nepanašūs vieni į kitus. Vienas iš jų — keturbriaunė lazda, su gražiai išdrožta rankena. Na, tokią, kaip astronomo iš Azuozerių kaimo — Šmukštaro. A. Vienuolis aprašė tai, ką žinojo iš vaikystės. Dviejuose lazdos šonuose išraižyta po dvi eilutes rašmenų, o kituose dviejuose — piktogramos, išreiškiančios šventes arba sezoninius gamtos reiškinius bei su jais susijusius darbus. Vienoje lazdos pusėje — vasara, kitoje — žiema. Įremitoje eilutėje rašmenys kartojasi kas septyni — tai savaitės dienos; iš viso metųose yra 365-ios. Tiek pat jų rasime ir kitame kalendoriuje — nedideleje devynių medinių lapų knygelėje. Bėgant dienoms knygelės lapus vertiname viena po kito iki paskutiniojo, po to knygelę apskame ir lapas po lapo grįžtame atgal į pradžią. Knygelės pabaigoje yra dvi lentelės, padedančios suprasti kalendoriaus „gudrybes“. Čia taip pat pažymėta pagaminimo data — 1638 bandžio mėnuo.

Runų kalendoriai yra amžini, tinkantys bet kuriems metams. Lentelės igitina nustatyti tuos ženklus, kurie šiais einamaisiais metais reikš, tarkime, pirmadienį ir Mėnulio pilnatį. Runų kalendoriai mėnesių simbolių neturi. Įsidėmėtina tai, kad dar vienas seniai kaime laiką buvo įprasta skaičiuoti tarpais nuo gaikščių laikų Mėnulio kalendorių, vadinamą Gedimino spektru bei dviejų runų kalendorių kopijas (saugomas Nacionaliniame muziejuje). Pirmasis įdomus gražiais ir akivaizdžiais mėnesių ženklais. Jie ir bus iškalti mėnesių pakopėlėse. O runų kalendoriai — tai toks savitas kultūros reiškinys, kad apie juos verta plačiau pakalbėti.

Paslaptingasis runų raštas — vienas seniausių Šiaurės Europoje, atsiradęs skandinavų kraštuose vikingų epochos laikais. Šie rašmenys — tarsi kardo kirčiai. Sukūrė juos beabimiai kariauninkai ir jūrų keliautojai vikingai — „žuvėdai“, medžio lentelėse rėzdami graikiškas ar lotyniškas raides. Skiriamos dvi pagrindinės šio rašto modifikacijos: senoji ir naujoji. Pastarąją vartota net iki XIX a. Runas pažinojo baltų vakariniai kaimynai gotai. Ant beržo tošies išbraižytų runų rašto pavyzdžių randama Novgorode, Pskove. Istorikai nėra vienos nuomonės, ar šis raštas buvo žinomas mūsų krašte. Galima manyti, kad kartu su skandinavikais šio svorio metais jį atvežė į Lietuvą šiaurės pirkiai. Epitetas „paslaptingasis“ runoms tinka keliais požiriais. Šių rašmenų įrašams būdingas pakilus tonas, poetinė leksika, dažnai vartojamos sakralinės formulės ir burtazodžiai. Kai kurios runos reiškia atskiras svarbias sąvokas, pavyzdžiui, „garbė, pinigai žirgas, azuolas“. Jos grupuojamos savotiškais „giminėmis“. Runišką abėcėlę vadinama „futarchu“. Runų rašto naudojimo

atributika; štai šv. Petro ir Povilo dieną žymi raktas ir popiežiaus tiara; šv. Mykolo dieną — svarstyklės geriems ir blogiems darbams bei trimittas, šv. Klemenso dieną — inkaras; sv. Mergeles Marijos šventės — lelijos žiedas. Yra ženklų, sietinų su fenologiniais reiškiniais: žuvų nerštu augalų sužaliavimu, rugių žydėjimu ir t.t. Šie atitinka mūsų krašto gamtos ciklus. Be to, jų meninė išraiška artima lietuvių tautodailėi. Išsiaiškinus, kad kalendoriai sudaryti pagal reformuotą 1582 m. popiežiaus Grigaliaus sistemą, kuri buvo labai greit priimta mūsų krašte, galima teigti, kad kalendoriaus kilmė yra vietinė. Tik prototipas ir runų ženklai — skoliniai iš skandinavikų kraštų. Taigi šie kalendoriai yra įdomūs tiek astronominiu, tiek etnines kultūros požiūriu. Kartu jie pasakoja apie kitados buvusius mūsų krašto placių prekybinių, kultūrinių mainų ryšius su kaimyninėmis Baltijos jūros pakrantės gyvenusiomis tautomis. Dažną barzdočių vikingų lankymąsi nerijoje ir Kuršmarse mena iki šiol išlikę skandinavikų kilmės sekliai, kranto juostos darinių pavadinimai. Runų ženklų panaudojimas Saulės laikrodžio obelisko dekorui yra aliuizija į kultūros atmintį. Iškalto obelisko plokštumoje, jie primena mūsų pajūrio sudėtingą praeitį, įvairiaspalvę kultūrinės sanklodos ir tradicijas. Įrežti akmenyje amžiams, kaip tautos atmintyje; lietaus prausiami, saulės glamonėjami, smėlio svidinami...

Nidos Saulės laikrodis praeities ir baltų genčių senosios astronomijos tradicijas. Analogiškai Saulės laikrodžio principais buvo statomos pirmosios Lietuvos astronominės stebyklos, skirtos kalendoriniam matavimams. Archeologai vieną iš jų nuodugniai ištyrinėjo: XIV-XV a. pradžioje ji buvo įrengta ant Birutės kalno Palangoje. Įrenginį sudarė vienuolikos stulpelių ratas ant smėlio pylimo. Saulei tekant nusidriekė jo šešėliai tarsi sujungdami poromis kuriuos nors iš stulpelių, tokiu būdu pažymėdami išskirtines darbų ar švenčių dienas. Tikėtina, kad stulpeliai galėjo turėti tų dievybių, kurių garbei ir skirtos metų šventės, pavidalą.

Nidos saulės laikrodyje iškalti ženklai: a. tradicinių švenčių ir fenologinių reiškinų simboliai iš runiškąjo kalendoriaus; b. mėnesių ženklai, pradedant balandžiu (šv. kairė), paimti iš T. Narbuto ir M. Gusevo aprašytos mėnulio kalendorinės lazdos.

Eva Labutytė. Iš ciklo „Runų raštas“.

Stūlomas darbas vyrui sav
galiais prižiūrėti senelį. Reikalingas
auto ir anglų kalba. Tel. 1-414-
4299. Skambinti tarp 10 v.r. ir 6
ir kviesti Andy.

„Draugo“ gimtadienio proga

Šių metų liepos mėnesį „Draugas“ švenčia 90-ties metų sukaktį. Nuo pat pirmo numerio „Draugas“ siekė ir tebesiekia vienyti lietuvių išeivijoje, kad jie gyventų išeivijos tautiniais reikalais ir savo tautos rūpestiais. Per tuos 90 metų keitėsi „Draugo“ skaitytojai, bendradarbiai bei darbuotojai. Iš pagrindų pasikeitė ir laikraščio leidėjai, Katalikų spaudos draugija.

Švėdamas savo 90-ties metų gimtadienį, dienraštis „Draugas“ yra pasiekęs tokio amžiaus, kad gali žvelgti su pasididžiavimu į praeitį, su viltimi — į ateitį. Tačiau dabar, kaip ir visada, turime būti sąjauki.

ANKETA

1. Ar „Draugas“ dar reikalingas? Taip ☐ Ne ☐
2. Ar jis jus apamai patenkina? Taip ☐ Ne ☐
3. Jeigu nepatenkina, tai kodėl?

4. Ar jaučiate dabartinę „Draugo“ kryptį? Taip ☐ Ne ☐
5. Jeigu taip, kokia, jūsų nuomone, jo kryptis?

6. Ar patinka dabartiniai „Draugo“ skyriai? Taip ☐ Ne ☐
7. Kuris puslapis geriausiai patinka?

8. Jeigu nepatinka, tai kodėl?

9. Ar patinka šeimos skyrius? Taip ☐ Ne ☐
10. Ar patinka jums laisvų skyrius? Taip ☐ Ne ☐
11. Apamai kokie straipsniai jums patinka, kokie ne?

12. Ar daugiau medžiagos norėtumėte iš užsienio lietuvių gyvenimo bei veiklos, ar iš Lietuvos?

13. Ar pakanka žinių apie religinį gyvenimą, ar norėtumėte daugiau?

14. Suraiškite elės tvarką, ką „Drauge“ skaitote ir ko visi neskaitote?

15. Ar „Drauge“ bendradarbiaujate: laisvą, trumpom žinutėm, rašiniais? Taip ☐ Ne ☐
16. Ar tuo bendradarbiavimu esate patenkintas? Taip ☐ Ne ☐
17. Kaip surasti daugiau prenumeratorių, ypač tarp jaunosios kartos, tarp dabar atvykusių iš Lietuvos?

18. Jūsų amžius _____
19. Kiek metų gyvenate išeivijoje?

20. Parašykite, kas patinka, ar nepatinka, šeštadienio kultūros priede. Jeigu reikia daugiau vietos, naudokite atskirą lapą.

JAV LB Krašto valdybos
Socialinių Reikalų Taryba

Ruošia: Birutė Jasaitienė ir Aldona Šmulikienė
2711 West 71st Street, Chicago, Illinois 60629
Tel. (773) 476-2655; Fax (773) 436-6906

PINIGINIS PASIRUOŠIMAS-MOKESČIŲ
MOKĖJIMAS-FINANSINĖS KLAIDOS

Kas dvi savaitės, kas savaitę ar kas mėnesį visi gauname čekius — užmokėti, ar tai būtų atlyginimas už atliktą darbą, ar pensiją, ar kitos pajamos. Tos pajamos — tai mūsų pragyvenimo šaltinis, jos užmoka už pastogę, maistą ir kitas kasdienes išlaidas. Čia nekalbame apie tuos, kurie turi daug, kurių finansus tvarko pasamdyti žmonės, jiems nereikia rūpintis, iš kur ateis doleris ar kitas, kad galėtų užmokėti už pastogę, pragyvenimą ir, aišku, mokesčius. Yra žmonių, kurie, gavę algą ir kitą mokesčią, išleidžia viską, perka, kas reikia ir tai, be ko būtų galima gyventi. Kitas

tuoj pat, turėdamas geriau žinoti, kas darytina, kad jos nepasikartotų. Bet, reikia manyti, kad jums tokie atvejai nepasitaiko...

1. Tinkamai neplanuojate savo mokesčių mokėjimo. Gerai, jei galite sumokėti federalinius mokesčius, turite užtenkama pinigų, atėjus balandžio mėnesiui, parašyti valdžiai reikiamą čekį. Ir tada suma, kurią turite mokėti valdžiai, neturėtų jūsų įvairinti. Jūs turėtumėte visada turėti užtenkama pinigų užmokėti reikalingus mokesčius. Bet yra žmonių, kurie negalvoja apie mokesčius, kol neateina laikas jų mokėti. Jie tada išima pinigų iš savo pensijos taupymo sąskaitų, ar IRA, ar parduoda investavimus ir elgiasi taip, lyg jiems pinigai kristų iš dangaus. Tie žmonės visus metus negalvoja apie mokesčius, kuriuos turės mokėti, ir, tik atėjus balandžio mėnesiui, pradeda ieškoti pinigų tai padaryti.

2. Neturėti pakankamai apdraudimo (liability). Šiais laikais žmonės mėgsta bylinėtis dėl įvairių, nors ir mažiausių priežasčių. Daugumas neturi arba turi nepakankamai didelę „liability“ apdraudą. Kiekvieną dieną spaudoje skaitome apie žmones, kaip jie pasiūdo, pagriuvo — susižeidė ir padavė savininką, kurio name ar kieme tas atsitiko, į teismą. O jei tai jums atsitiks, pasitikrinkite, ar turite ir ar užtenkama turite „liability“ apdraudą. Nerizikuokite, manydami, kad panašūs dalykai atsitinka tik kitiems, bet ne jums.

3. Neturėti atnaujinto testamentą, o dar blogiau — jo visai neturėti. Daug žmonių mano, jei jis padarys testamentą, tai jau ir mirs. Niekas nenori mirti. Ir tuo būdu testamentą sudarymas atidedamas kitam kartui, kitai dienai, kuri niekada neateina. Niekas nenori galvoti apie savo mirtį, bet neparinkti globėjų savo nepilnamečiams vaikams, ar neturėti brangiausio turto tvarkytojo (po jūsų mirties), yra tiesiog neprotiška. Padarykite tai tuojau pat — artimiausiu laiku. Kada turėsite tinkamą sutvarkę šiuos reikalus — gerai sudarę testamentą, jūsų gyvenimas bus daug jums ramėnis.

4. Neturėti gyvybės, invalidumo ir ilgalaikės medicininės priežiūros apdraudimo. Su tomis apdraudomis yra panašiai, kaip ir su testamentu sudarymu — atidėliojame, nieko nedarome, galvojame, kad dar daug laiko yra, ir staiga pamatome, kad jau reikia, o jų neturime. Turite gerai apgalvoti, kokios apdraudos gali jums ateityje reikėti. Jeigu esate sveikas, yra vienas dalykas, jei turite chronišką ligą — kitas. Niekas nenori daug mokėti už įvairias apdraudas ir laukiama tol, kol dažnai per vėlu. Bet susirgus nepagydoma liga, tapus invalidu, kada jums prireikia ilgalaikės medicininės priežiūros, dažnai žmonės praranda viską, ką buvo per gyvenimą uždirbę ir sutaupę. Pasitaiko, kad dar vaikams palieka krūvą skolų. Dažnai apdraudos mokesčiai, palyginus su mokesčiais už ilgalaikę medicininę pagalbą, yra maži.

5. Laikyti didžiąją dalį ar net visus, pensijos pinigų darbovietės akcijose, arba garantuotoje investavimo sutartyje. Jeigu visa jūsų pensija yra jūsų darbovietės — akcijose, jūs daug rizikuojate. Pvz., ta bendrovė gali bankrutuoti, arba laikinai sustoja dirbusi, jūs galite prarasti ne tik savo darbą, bet ir darbovietės akcijas ir jūsų pensijos planas gali netekti daug vertės. Yra

žmonių, kurie su savo pensijos pinigais — sutaupomis, elgiasi labai neatsargiai, nekreipia dėmesio, ar tie pinigai uždirba užtenkamai palūkanų ir pan. Jie tikriausiai yra saugūs, bet neauga ir nedidina jūsų santaupų, kurios gali būti reikalingos, jums išėjus į pensiją. Abu pavyzdžiai — bendrovės akcijos, arba tik paprasčiausias taupymas be tinkamo investavimo, turėtų būti naudojami nuosaikiai.

6. Tikėti, kad dabartinis akcijų augimas tęsis ir toliau. Jei jūs žiūrite į savo akcijų augimą sakykim, kad jis yra apie 20% per metus, ir tikėtis, kad už kelių metų turėsite tiek ir tiek... Bet šis požiūris yra labai klaidingas. Niekas nežino, kada birža sustos taip greitai augusi, o kad ji sulėtės, yra neišvengiamas dalykas. Remtis vien didėleis akcijų palūkanomis, kas buvo per paskutinius kelerius metus, ir ne taupyti, gali būti priežastys, kurias apgailestis ateityje. Daugelis žmonių galvoja, kad dabartiniai aukšti akcijų procentai tęsis ir toliau, ir dėl to jie, išleisdami daugiau, o taupydami mažiau, galės pasiekti

savo tikslus. Jūs negalite tikėtis, kad birža elgsis taip, kaip jūs norite.

7. Neatsižvelgti į savo paties ribotumą ir pajėgumą. Yra žmonių, kurie galvoja, kad nėra tokio finansinio klausimo, į kurį jie neturėtų atsakyti; nėra tokios finansinės problemos, kurios jie negalėtų išspręsti. Šiandieną yra daugybė knygų, įvairių leidinių, medžiagos „Internetė“, kompiuterių „soft ware“ ir t.t., tad labai daug galima sužinoti ir išmokti patiam. Bet pasiklauskite savęs, ar jūs galite tai padaryti?

Jei neturite reikiamos patirties, arba užtenkamai laiko pašvęsti apsišvietimui asmeninių finansų reikaluose, nebijokite kreiptis į profesionalius mokesčių pildytojus, apdraudos agentus, advokatus, biržos tarpininkus (brokers) ir finansinius planuotojus — patarėjus. Ko jūs nežinote apie finansinius reikalus, tai gali jums būti kenksminga. Būkite tikras, kad žinote viską, tvarkant finansinius reikalus, jei ne, ieškote pagalbos — kreipkitės į specialistus.

Naudotasi „Chicago Tribune“, 5/26/99.

LIETUVIŲ GRĮŽIMO Į TĖVYNĘ
INFORMACIJOS CENTRAS
Gedimino pr. 24 Vilnius 2600 Tel.: (370 2) 313 623 Faksas: (370 2) 313 624
El. paštas: info@lgic.lt Interneto puslapis: www.lgic.lt

PAKEISTAS
NUOSAVYBĖS
GRĄŽINIMO
ĮSTATYMAS

Šių metų gegužės 13 d. LR Seimas priėmė įstatymą „Dėl piliečių nuosavybės teisių ir išlikusių nekilnojamojo turto atstatymo tvarkos ir sąlygų pataisais, o liepos 2 d. naują įstatymą redakciją pasirašys Respublikos prezidentas. Svarbiausias pataisų dalykas yra tas, kad panaikinami ankščiau buvę nustatyti prašymų atstatyti nuosavybę terminai, ir dabar sudarytos galimybės kreiptis į įgaliotas valdžios institucijas, kurie dėl vieno ar kito priežasčių pavėlavo.

APIE GINKLŲ
KOLEKCIJŲ
PERVEŽIMĄ

Atėjus vasarai, kaip ir tikėjome, mūsų Informacijos centre emė lankytis daugiau žmonių, kurie dabar tik svečiuojasi, bet turi planą greičiau ar vėliau keliauti gyventi į Lietuvą. Todėl natūraliai bei įprastinių ir bendriausio pobūdžio klausimų susilaukiame ir tokių, kurie mums iki šiol nebuvo pasitaikę. Pvz., dėl ginklų kolekcijos atsivežimo.

Vidaus reikalų ministerijoje mums paaiškino, jog šią tvarką nustato LR vyriausybės 1998 m. balandžio 10 d. nutarimas „Dėl ginklų ir šaudmenų apyvartą reglamentuojančių taisyklių patvirtinimo“. Dokumentas tekstas ilgas ir sudėtingas, todėl tik trumpai aprašysime procedūrą, kuri būtina norint atsivežti į Lietuvą ginklų kolekciją:

Pirmiausia reikia sudaryti tikslų kolekcijoje turimų ginklų sąrašą. Jis turi būti kuo išsamesnis — turi būti nurodyta ginklo markė, kalibras, pagaminimo data, kada ir kieno jis buvo perdarytas, ar ginklas šaudantis ir t.t. Šį sąrašą su prašymu įsivežti kolekciją į Lietuvą reikia siųsti Viešosios tvarkos užtikrinimo ir licenzijavimo tarnybai prie Policijos departamento Vidaus reikalų ministerijoje. Šios tarnybos vyr. komisaras — Remigijus Kalašnykas. Tarnybos adresas: Šventaragio 2, Vilnius 2600.

Turėdami leidimą tokiai sąrašą atitinkanciai kolekcijai, turėsite jį pateikti muitininkams, kirsdami Lietuvos sieną. Aišku, kad kolekcijos turinys bus sutikrinamas pagal sąrašą.

Žilvinas Beliauskas
Direktorius

A. + A.
PAULINA KONSTIENĖ
ŠALKAUSKAITĖ

Gyveno Čikagoje, Marquette Parko apylinkėje.
Mirė 1999 m. birželio 23 d., 6:50 val. vakaro, sulaukusi 87 metų.
Gimė Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 50 metų.
Nulūdę liko artimi draugai Regina ir Klemas Skirai su šeima ir kiti gimines Amerikoje ir Lietuvoje.
Velionė buvo žmona a. a. Mykolo.
Priklausė Lietuvos Dukterų draugijai.
Velionė pašarvota pirmadienį, birželio 28 d., nuo 3 iki 8 v.v. Petkus Marquette laidojimo namuose, 2533 W. 71 St. Laidotuvės antradienį, birželio 29 d. iš laidojimo namų 9 val. ryto Velionė bus atlydėta į Šv. M. Marijos Gimimo bažnyčią, kurioje 9:30 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios už jos sielą. Po Mišių Velionė bus palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.
Nuširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nulūdę: draugai ir gimines.

Laidotuvių direkt. Donald M. Petkus. Tel. 800-994-7600.

A. + A.
CHARLES KAZIMIERAS
ULIS

Gyveno Melrose Park, IL. Mirė 1999 m. birželio 23 d. rytą, sulaukęs 81 metų.
Gimė Amerikoje.

Nulūdę liko gimines Lietuvoje, draugai ir pažįstami čia Amerikoje ir Kanadoje.

Velionis priklausė Melrose Park Lietuvių Bendruomenei, Melrose Park ir apylinkių Lietuvių klubui ir BALF'ui.

Velionis pašarvotas penktadienį, birželio 25 d., Bormann Funeral Home laidojimo namuose, 1600 W. Chicago Ave., Melrose Park, IL, nuo 3 val. p. p. iki 9 val. vakaro.

Laidotuvės šeštadienį, birželio 26 d. iš laidojimo namų 9:30 val. ryto a. a. Kazimieras bus atlydėtas į Sacred Heart bažnyčią, kurioje 10 val. bus aukojamos šv. Mišios už jo sielą.

Po šv. Mišių Velionis bus palaidotas Queen of Heaven kapinėse, Hillside, IL.

Visi draugai ir pažįstami kviečiami šiose laidotuvėse dalyvauti.

Melrose Park'o Lietuvių Bendruomenė

Laid. direkt. Bormann Funeral Home. Tel. 708-344-0714.

LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORŲ
SAJUNGA

Turi laidojimo patalpas visose Čikagos miesto apylinkėse ir priemiesčiuose
Patarnavimas 24 val.

GAIDAS — DAIMID
FUNERAL DIRECTORS

Directors of Eudeikis Funeral Home (EST 1908)

GERALD F. DAIMID

4330 So. California 10727 S. Pulaski Rd.
5948 S. Archer Ave.

Now in Oak Lawn & Orland Park

ALL PHONES

1-773-523-0440

SERVICES AVAILABLE AT OTHER
CHICAGO AND SUBURBAN LOCATIONS
PROVIDING BURIALS AND SHIPMENT TO LITHUANIA

LACK & SONS
FUNERAL DIRECTORS

HICKORY HILLS, 9236 S. ROBERTS ROAD
MARQUETTE PARK, 6541 S. KEDZIE AVE.

ORLAND PARK, 9900 W. 143 St.

ALL PHONES

1-708-430-5700

PETKUS & SON
FUNERAL DIRECTORS

MARQUETTE PARK 2533 W. 71 St.

CICERO 5940 W. 35 St.

LEMONT, 12401 S. ARCHER AVE. (& DERBY RD.)

EVERGREEN PARK, 2929 W. 87 St.

TINLEY PARK, 16600 S. OAK PARK AVE.

ALL PHONES

CHICAGO 1-773-476-2345

NATIONWIDE TOLL FREE (nemokamas) Tel. 1-800-994-7600

VANCE FUNERAL HOME
FUNERAL DIRECTORS

SERVICES AVAILABLE AT OTHER
CHICAGO AND SUBURBAN LOCATIONS

CICERO, 1424 S. 50 AVENUE

WESTCHESTER, 10501 W. CERMAK

CHICAGO, 6801 BELMONT

ALL PHONES

1-708-652-5245

PALOS - GAIDAS
FUNERAL HOME

- Patogioje vietoje tarp Čikagos ir Lemonto
- 10 minučių nuo Šv. Kazimiero lietuvių kapinių
- 11028 S. Southwest Hwy.
Palos Hills, IL
708-974-4410

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

DĖL RENGINIŲ KALENDORIAUS

„Drauge“ kiekvieno mėnesio pradžioje spausdinamas Čikagoje ir apylinkėse įvairių organizacijų ruošiamų renginių kalendorius. Tai daroma visuomenės informacijai ir renginių rengėjų patarnavimui. Ši paslauga teikiama nemokamai, tik prašoma savo renginius įregistruoti organizacijų pareigingo. Jei įrašyto renginio data keičiama ar renginys dėl kurių priežasčių nerengiamas, prašoma nedelsiant pranešti dienraščio redakcijai. Tuo nepadarius, klaidinama visuomenė ir sudaroma neuztarnautų nemalonių redakcijai. Šių nurodymų nesilaikančių organizacijų renginių ateityje busime priversti kalendoriuje nebeskelbti. Norint renginius kalendoriuje įrašyti, prašoma iki paskutinės mėnesio savaitės laišku ar faksu pranešti redakcijai. Prašymas renginį įrašyti, jį pakeisti ar atšaukti pasirašomas jį siunčiančio asmens, pateikiant ir jį pasiekiamo telefono numerį, kad kilius neaiškumams būtų galima pasitikrinti. „Drauge“ renginių kalendoriuje įregistruoti renginiai būna sėkmingesni ir susilaukia didesnio visuomenės dėmesio. Dauguma organizacijų, norėdamos užsitikrinti, kad jų planuojamas renginys nesikryžiuotų su numatomą dieną vyksiančiais kitais renginiais, dažnai pasitarkina su „Drauge“ skelbiamu renginių kalendoriumi. Neturint jo po ranka, galima paskambinti ir redakcijai ir pasiteirauti, ar tai diena įregistruoti kiti svarbūs renginiai. Tokiu būdu išvengsit „konkurencijos“. Maloniai jums patarnausime.

Redakcija

Lietuvos krikščionių demokratų rėmėjų gegužinė sekmdienį, birželio 27 d., Ateitininkų namuose bus galima susipažinti su Lietuvos leidžiamu „Apžvalgos“ mėnraščiu. „Apžvalga“ pradėjo eiti perito šimtmečio pabaigoje Tilžeje, o nepriklausomybę atgavus, buvo atkurta 1989 m. Lietuvoje. Šiuo metu „Apžvalga“ redaguojama jaunas ir sumanas, neseniai mokslus baigęs redaktorius Andrius Navickas, kuris apie „Apžvalgą“ yra subūręs gausų skaičių gerai išsilavinusių bendradarbių. Šių metų birželio 6 numeryje nagrinėjamos tokios sritys, kaip politika, ekonomika, švietimas, kultūra, krikščioniškoji demokratija, dvasios kelias, jaunųjų žodis, užsienio gyvenimas ir t.t. Gegužinės tikslas yra paremti šį įdomų ir naudingą laikraštį.

Neįvyks, nebus, neruošiama, atšaukta! Kas? Lietuvos pensininkų klubo gegužinė, numatyta birželio 27 d. Per klaidą (dėl to, kad rengėjai nepasistengė atšaukti iš „Drauge“ renginių kalendoriaus) šią savaitę buvo paskelbtos žinutės, kad gegužinė ruošiamą, todėl dar kartą kartojame: ji neįvyks, nes atšaukta! Visiems Pensininkų sąjungos nariams, norintiems maloniai praleisti šio sekmdienio popietę, patariame nuvažiuoti į Lietuvos Krikščionių demokratų rėmėjų renginį Ateitininkų namuose.

Niekas taip gražiai nedainuoja lietuvių liaudies dainų kaip Dainavos krašto žmonės. Tuo galėsit įsitikinti, išgirde ir išvydę Alytaus „Dainavos“ liaudies dainų ir šokių ansamblį, kuris Čikagoje, Jaunimo centre, koncertuos liepos 3 d., šeštadienį, 3 val.p.p. „Dainavos“ ansamblis ne tik dainuoja ir šoka, bet ir groja lietuviškais instrumentais – skuduciais, birbynėmis, skrabalais, kanklėmis. Nuo 1980 metų „Dainava“ dalyvauja respublikinėse dainų šventėse, daugelyje tarptautinių festivalių. Atvykite į šį džiugų ansamblio koncertą! Bilietus iš anksto galite įsigyti „Seklyčioje“ arba koncerto dieną – prie įėjimo.

Šv. Kazimiero lietuvių kapinių sklypų savininkų draugijos susirinkimas Lemonte, Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje vyks sekmdienį, birželio 27 d., tuoj po šv. Mišių Pal. J. Matulio misijoje. Kviečiami visi šiose kapinėse turintieji kapų sklypus asmenys ir susidomėjusi visuomenė. Prašoma nesivėluoti, nes salė gauta vienai valandai. Visi laukiami.

Negaminkite sekmdienį pietų (juk bus ir karšta, ir sunku virtuvėje darbuotis) – nuvykite į Šv. M. Marijos Gimimo parapijos salę ir pasižiūrėkite skaniais cepelinais. Ši sekmdienį, birželio 27 d., tuoj po 10:30 val. r. Mišių, parapijos salėje bus cepelinų pietūs, kuriuos ruošia Marquette Parko BALFo skyrius. Atsilankę ne tik skaniai pasivašinsite, bet paremsite šios svarbios labdaros organizacijos veiklą.

„Židinio“ pamaldos už Lietuvos ir šio krašto dvasinę gerovę vyks šeštadienį, liepos 3 d. 4 val. po pietų Jėzuitų koplyčioje, Čikagoje. Visi nuoširdžiai kviečiami šiose pamaldose dalyvauti.

PASAULIO MOTERŲ FUTBOLO PIRMENYBĖS AMERIKOJE

Šiomis dienomis lietuviai sporto mėgėjai, be abejo, labiau akis yra nukreipę į Prancūziją, kur birželio 21 d. prasidėjo Europos vyrų krepšinio čempionatas. Reikia pranešti, jog Lietuvai pirmasis blynas prisilo ir kalbant su Vilniumi telefonu paaiškėjo, kad mūsų kiai pirmadienį prapylė ne daug vyrų krepšinio arenose pasizymėjusiems čekams. Gerai, kad antradienį Lietuvos vyrų išeivė Vokietiją ir padėti pataisė.

Tačiau mūsų krašte – Amerikoje ir, žinoma, Čikagoje mes matome ir dar matysime (aiškėse ir televizijos ekranuose) geras moterų futbolo rungtynes, nes birželio 19 d. prasidėjo pasaulio moterų futbolo pirmenybės. Ir kaip nebūtų keista, moterų futbolas galbūt yra įdomesnis už vyrų, ypač, kai žaidžia gerosios komandos. O viena tokių geresniųjų pasaulyje kaip tik yra JAV rinktinė, pirmose rungtynėse praejusį šeštadienį supliekusi Daniją 3-0.

Reikia pasakyti, jog šį susitikimą, sužaisantį Giants stadi-

one East Rutherford mieste, New Jersey valstijoje, stebėjo arti 80 tūkstančių asmenų, kas yra rekordinis skaičius bet kokiose moterų rungtynėse.

Iš viso šiose pasaulio pirmenybėse dalyvauja 16 komandų, suskirstytos į 4 grupes. Amerikietiški „A“ grupėje dar žaidžia Nigerija ir Šiaurės Korėja. Vienas rungtynes JAV moteris žaidė Čikagoje birželio 24 d. prieš Nigeriją. Tą pačią dieną Soldier's Field stadione rungtyniavo ir Brazilija su Italija iš „B“ grupės.

Dvejos šių pirmenybių rungtynės Čikagoje vyks ir birželio 26 d., 4 val. p.p. susitiks Ghana ir Švedija, o nuo 6:30 val. Soldiers Field stadione kovos Norvegijos ir Japonijos vienuolikos.

Šių pirmenybių finalas ir rungtynės dėl trečios vietos vyks Pasadenaje, Kalifornijoje, š.m. liepos 10 d. Beje, amerikietėms čia yra pranašaujami medaliai – tik kalba eina apie jų spalvą.

E.Š.

Vaclovas ir Bronė Maleckai.

AUKSINIO JUBILIEJAUS ŠVENTĖ

Š.m. birželio 20 d. Vaclovas ir Bronė (Stonkutė) Maleckai, gyvenantys vakariniame Čikagos priemiestyje, šventė savo bendro gyvenimo aukštinę sukaktį – 50 metų vedybų jubiliejų.

Ta proga jų namuose buvo susirinkę vaikai, vaikaičiai, giminės ir artimiausi draugai. Sukaktuviniams daina ir žodžiais palinkėta „ilgiausių metų“, daug laimės ir sveikatos. Buvo gauta sveikinimų iš draugų bei artimųjų Lietuvoje.

Tėvai dėkojo dukroms Gražinai ir Reginai už suruoštą iškilmes, o svečiai džiaugėsi už sudarytą progą paboti drauge su jubilietais ir vieni su kitais.

Anicetas Stonkus

SOL. V. ŠIŠKAUSKAS LANKOSI ČIKAGOJE

Pramoginių dainų atlikėjas Vytautas Šiškauskas iš Vilniaus jau keli mėnesiai vieši Čikagoje pas savo artimuosius. Pirmą kartą čia atvažiavęs 1990-aisiais, jis Čikagoje svečiuojasi jau penktą kartą.

Anksčiau V. Šiškauskas yra dainavęs Čikagos lietuviams, tačiau šio vizito metu jo scenoje nematysime, nes liepos mėnesio pradžioje V. Šiškauskas išvyksta atgal į namus. Tačiau kitais metais jis galvuoja atvykti Čikagon ilgėliau ir tada surengti koncertų seriją.

Reikia pasakyti, jog Vytauto populiarumas Lietuvoje vis didėja: jo dainos dažnai skamba radijo bangomis ir per televiziją. Jis dabar jau ne vien tik dainuoja, bet ir užsiima kūryba – yra pripažintas kaip

kompozitorius. Grįžęs į Vilnių, jis galvoja pradėti dainuoti su nauja muzikine grupe.

Lietuvoje yra pasirodžiusios dvi V. Šiškauskos dainų kasetės, o Amerikoje 1995-aisiais buvo išleista jo kompaktinė plokštelė – „Vasaros prisiminimai“, kurioje – 13 kūrinių. Klausytojai labai mėgsta jo paties sukurtus kūrinius.

Čikagoje gyvena jo sesuo – rūbų madų kūrėja Virginija Klikiene su savo dukra balerina Egle Klikiute, kuri anksčiau savo baletu studiją rengė Balzeko liet. kultūros muziejuje, o dabar – PL centre, Lemonte.

E.Š.

Kaip jau buvo rašyta „Drauge“, Šv. M. Marijos Gimimo parapijoje darbuojasi naujas diakonas Vitas Paškauskas ir jo žmona Cynthia. Jeigu kurie parapijiečiai serga ir negali atvykti į bažnyčią, prašomi paskambinti tel. 773-779-4273 (namų tel.), arba palikite žinutę klebonijos raštinėje tel. 773-776-4600.

ALTO Čikagos skyriaus valdybos ir tarybos posėdis vyks birželio 30 d., trečiadienį, 1:00 val. p.p. Jaunimo centre. Kviečiame visus dalyvauti.

Lietuvos krikščionių demokratų rėmėjų gegužinėje, rengiamoje šį sekmdienį, birželio 27 d., Ateitininkų namuose Lemonte, turėsime gerą progą sutikti draugus ir pažįstamus iš Čikagos ir kitų apylinkių. Prasidėjus vasarai, naudokimės saulutes teikiama malonumais viliojanciu Ateitininkų namų gamtos prieglobstyje.

Žurnalo „Pensininko“ 15 m. sukaktuvių paminėjime „Seklyčioje“. Iš kairės: Aldona Vaitienė, „Pensininko“ redaktorius Karolis Milkovaitis, Birutė Jasaitienė. Toliau matyti prof. Algis Zaboras ir Juozas Žygas.

Inž. Antanas ir Maria Rudžiai paminklo pašventinimo proga paaugojo 1,000 dol., taip pat BALFo centro valdyba pirm. Maria Rudienė, įvertindama pastangas pastatyti paminklą Partizanų ir Sibiro tremtinių prisiminimui, paminklo pašventinimo proga paaugojo 1,000 dol. PLC renginių komitetas yra dėkingas M. ir A. Rudžiams ir BALFo centro valdybai už gražius žodžius ir didelę auką.

LFK „Lituanica“ vyrų komanda šį sekmdienį, birželio 27 d., 3 val. p.p. Lemonte, aikštėje prieš Pasaulio lietuvių centrą, žais pagal tvarkaraštį patį pirmenybių pradžioje turėjusias vyktyti rungtynes prieš lentes viršuje stovinčią ukrainiečių „Wings“ vienuolikę. Juo gausensis sąvų stebėtojų būrys, tuo žaidėjų ryžtas laimėti didesnis. Visi futbolo mėgėjai prašomi atvykti.

Vyresniųjų lietuvių centre, „Seklyčioje“, birželio 30 d., trečiadienį, 2 val. p.p., bus dainų popietė su muziku Faust Strolia. Savo įspūdžius ir pirmosios kelionės į Lietuvą papasakos trečiadienio popietį vadovė Elena Sirutienė. Be abejo, visi šių popietių lankytojai jos jau pasiilgę, tad kviečiami gausiai susirinkti. Veiks ir „laimės šulinys“, bus bendri pietūs. Visi kviečiami ir laukiami. Atvykite!

SKELBIMAI

• Už a. a. Aldoną Laurinaitienę, vienerių metų mirties sukaktį minint, šv. Mišios bus aukojamos liepos 2 d., 8 val. ryto Pal. Jurgio Matulio misijos bažnyčioje. Kviečiame giminės, draugus ir pažįstamus dalyvauti ir pasimelsti už a. a. Aldonos sielą. 9/199

• Dr. Antanas ir Aldona Lipkai, Wood Dale, IL, Illinois Amerikos lietuvių respublikonai, dr. Jonas Prunskis, Barrington Hills, IL, Alfonsas ir Bronė Nakai, Chiepy, FL, dr. Cyril ir Joan Chrabot, Oak Brook, IL, visi globoja po našlaitį Lietuvoje. Pratešdami našlaicio paramą kitiems metams, visi atsuntę po \$150. Dėkojame! „Lietuvos Našlaičių globos“ komitetas, 2711 West 71 st Str., Chicago, IL 60629. 9/199

• Petras ir Danguolė Grišaniūčiai, Darien, IL, globoja Lietuvoje du vaikus – našlaicius. Pratešdami jiems globą kitiems metams, atsuntę \$300. K. Jurgaitis, Winter Haven, CA, Lietuvos našlaicių vaikų gyvenimą palengvinti atsuntę \$200. Romualdas ir Margarita Jagminai, Bridgewater, MA, yra nauji Lietuvos našlaicių rėmėjai, atsuntę \$150 ir nori padėti vaikui iš Telšių rajono. Visiems rėmėjams dėkojame! „Lietuvos Našlaicių globos“ komitetas, 2711 st Str., Chicago, IL 60629. 9/199

• „Saulutė“, Lietuvos vaikų globos būrelis, dėkoja už paramą našlaiciams, vaikams su negalia bei gausioms šeimoms Lietuvoje. Aukoj: dr. Vita Valadkienė \$240, tėsama metinė paramą mergaitei; Clevelando LB soc. skyrius (Ona Šilėnienė) \$120 paremti berniuką ir mergytę; pagerbiant a. a. dr. Petro Sukurio atminimą, jo globėjai Regina ir Vitas Kazlauskai atsuntę Nijolės ir Algio Kupščių aukotas \$50 bei Mr. and Mrs. Anthony Morkūnų aukotas \$50. Labai ačiū! „Saulutė“, 419 Weidner Rd., Buffalo Grove, IL 60089. Tel. 847-537-7949 arba 847-541-3702. Tax ID # 36-3003339. 9/199

• „Žiburelis“, priešmokyklinė Montessori mokyklėle iesko mokytojos 1999-2000 mokslo metams, 16 val. į savaitę. Kreiptis: Vida Šlapšienė, tel. 630-968-3057. 9/199

• DĖMESIO! Legaliai išrūpinti vairavimo teises (Driver's Lic.), Illinois ID., vizų pratęsimą – pirmą, antrą, trečią kartą. Ed. Šumanas 1-708-720-2651 (sk.)

• DĖMESIO! VIDEO APARATŲ SAVININKAI! Norėdami tikrai kokybiškai išvesti video įrašus iš Lietuvoje naudojamų PAL sistemos į amerikietišką NTSC ir atvirkščiai, kreipkitės į INTER-VIDEO 3533 S.Archer Ave., Chicago, IL 60609. Tel. 773-927-9091. Sav. Petras Bernotas. (sk.)

• Legaliai dar galima išrūpinti „Social Security“. E.Šumanas, tel. 1-708-720-2651. (sk.)

• Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinama nuosimčiai. Kreipkitės į Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road. Tel. (773) 847-7747. (sk.)

• BALTIC MONUMENTS, 1108 Amber Drive, Lemont, IL, 60439. Prie pat PL Centro. Tel. 630-243-8446. Leonida ir Gediminas Kazėnai. Visų rūšių paminklai, žemiausios kainos, geriausiomis sąlygomis. Pažadaujant atvykstame į namus. (sk.)

• Automobilio, namų ir ligos draudimas atvykusiems iš Lietuvos ir kitų kraštų. Kreipkitės pas A.Lauraitį, A. & L. Insurance Agency, 9439 S. Kedzie Ave., Evergreen Pk., IL 60805-2325. Tel. 708-422-3455 (sk.)

• Siuntiniai į Lietuvą priimami Baltia Express įstaigoje tel. 800-772-7624, Šiaurės Čikagoje tel. 800-262-3797, Jaunimo centre 773-778-7501 (teirautis pas J. Sadauską). 9/199

TEVIŠKES, EV. LIUTERONŲ BAŽNYČIA
6641 S. Troy St., Chicago, IL 60629
sekmdieniais 10:30 val. ryto lietuviškos pamaldos ir sekmdienio mokykla
Vyokupas Hansas Dumpsys
Tel. 708-386-3369

ADVOKATAS
GINTARAS P. ČEPENAS
6636 S.Pulaski Rd., Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos pagal susitarimą

Advokatas Jonas Gileitis
Civilinės ir kriminalinės bylos
6347 S.Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. 773-776-8700
Toll free 24 hr. 888-776-6743
Darbo val. nuo 9 v.r. iki 7 v.v.
Šeštad. 9 v.r. iki 1 v.p.p.

ADVOKATAS
Vytenis Lietuvninkas
4536 W. 63th Street
Chicago, IL 60629
(Skambinti nuo „Drauge“) Tel. 773-354-9190
Valandos pagal susitarimą

ADVOKATAI
L.Rane & L.Feyman
40 metų patirtis ir profesionalumas automobilio avarijų, asmeninių sužeidimų ir kt. bylose.
8213 S.Archer Ave., Chicago, IL 60629. Tel. 847-361-7636
(kalbame lietuviškai). Mes jūsų paslaugoms 7 dienas per savaitę.

• Padedame išsilaikyti sunkvežimio vairuotojo teises ir susirasti darbą. Skambinti: 847-867-0564 arba 630-258-4269. (sk.)

• Prieš užsisakydami paminklą aplankykite St. Casimir Memorial, 3914 W. 111th St. Turime didelį pasirinkimą: matysite granito spalvą, dydį ir t.t. Gaminame paminklus mūsų dirbtuvėje pagal jūsų pageidavimą, brėžinius. Prieš pastatant paminklą, galėsit apžiūrėti ir įsitikinti, kad jis padarytas, kaip jau buvo jūsų pageidauta. Sav. Lilija ir Vilimas Nelsonai. Tel. 773-233-6335. (sk.)

Vytautas Šiškauskas.